Spedizione in abbonamento postale — Poštnina plačana v gotovini

Leto XXII., št. 183

Ljubljana, sreda 12. avgusta 1942-XX

Cena cent. 80

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštno čekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Corr. Post. No 11-3118

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo pa Lir 22.80

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5, telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Živahne letalske akcije

16 angleških letal sestreljenih — Odbit napad angleških tankov

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 11. avgusta naslednje 805. vojno poročilo:

Sovražna oklopna vozila, ki so se skušala približati našim bojnim črtam, so bila odbita, nekatera izmed njih pa uničena.

Živahno je bilo letalsko delovanje; nemški lovci so sestrelili v spopadih 9 britanskih letal.

Med letalskim napadom na Tobruk so protiletalske baterije sestrelile 2 britanski letali. Eno je treščilo na tla pri utrdbi Pilastrino, drugo pa pri Sidi Baraniju; zajeta sta bila 2 člana posadk.

Letalstvo osi je nadaljevalo bombardiranje letališč na Malti. V letalskih dvobojih so bila uničena 4 letala tipa »Spitfire«.

Neka naša podmornica se ni vrnila na svoje oporišče. Družine članov posadke so bile obveščene.

V srednjem Sredozemlju so lovci v spremstvu našega konvoja takoj napadli 2 sovražni izvidniški letali, katerih eno je padlo v morje v bližini Prevese.

Tajnik stranke in general Galbiati med miličniki

Rim, 10. avg. s. Šef glavnega stana milice je davi obiskal taborišče v osrednji Italiji, kjer so zbrani bataljoni mladih fašistov, ki so na prošnjo stopili v milico in so pripravljeni za odhod, nekateri na bojišče, drugi pa v predoperativne kraje. General Galbiati je prišel med mladeniče ter se je udeležil vojaških vežb, ki so jih eskadre izvedle v brezhibnem slogu. Ko se je prepričal osebno o odlični izvežbanosti posameznih in o popolni skladnosti oddelkov, je šef glavnega stana zbral okoli sebe bataljone in naslovil na mladeniče zanesene besede pohvale in izpodbude, ki so izzvale veliko manifestacijo navdušenja, katera se je pretvorila v nezadržne vzklike Duceju in slavnim italijanskim Oboroženim silam. Mladeniči so potem zapeli bojne himne in himne revolucije. Naknadno je dospel nenadoma v taborišče, ko so se pričele razdeljevati porcije, Tajnik stranke. Sprejel ga je general Galbiati, nakar je Eksc. Vidussoni odšel med mladeniče, ki so ga sprejeli z navdušenim vzklikanjem. Hierarh je stopil med vrste in se pomudil dolgo med čistimi, vrednimi in najponosnejšimi zastopniki Mussolinijeve generacije. Izpraševal je in tovariško izrekel vsem pohvalne in izpodbudne besede ter je skrbno pregledal naprave v taborišču ter izrazil svoje zadovoljstvo spričo pristne, ponosne in borbene mladine prostovoljcev in spričo odlične organizacije taborišča. Ko sta použila vojaški obrok z legionarji, sta Eksc. Vidussoni in general Galbiati odšla iz taborišča ob obnovljenih demonstracijah navdušenja s strani mladeničev, ki so z enoglasnim vzklikom izrazili svoje upanje in svoje prepričanje, da se je treba boriti in zmagati.

Hud udarec ameriški in angleški vojni mornarici

Ponesrečen poizkus ameriškega izkrcanja na Salomonskih otokih

Berlin, 10. avg. s. Velika letalsko-pomorska bitka, ki je v teku pri Salomonskih otokih in prve pozornost zbujajoče zmage japonskih sil, so predmet razprav vseh ponedeljskih berlinskih listov, ki podčrtavajo vrednost in pogum japonskih mornarjev in letalcev.

»Völkischer Beobachter« piše med drugim po kratkem opisu napredka japonskih osvojitev na Pacifiku, da se kaže tudi sedaj kakor v prejšnjih pomorskih bitkah izredno očitno popolno sodelovanje letalskih in pomorskih sil. Na ta način dosegajo Japonci ogromne uspehe z najmanjšimi izgubami. Gmotna škoda, zadana Američanom in Angležem pri Salomonskih otokih, je ogromna. Japonci so prizadeli izredno hud udarec Rooseveltovi bahavosti, saj je še pred petimi dnevi trdil, da so Japonci izgubili svoje najboljše nosilke letal, 34 do 45 križark, kakor tudi velik del svoje trgovinske mornarice, in da je neka ameriška podmornica prežala celo mesec dni v pristanišču Jokohame, da bi potopila dve novi nosilki letal v trenutku splovljenja. Na to bahaštvo so Japonci odgovorili, zaključuje list, s potopitvijo vrste najodličnejših vojnih ladij in številnih tovornih prevoznih ladij, kakor so Italijani pokazali svojo moč s tem, da so potopili doslej nad milijon ton sovražnega brodovja, dočim so Nemci objavili vsemu svetu z izrednim poročilom v soboto potopitev nad 103.000 ton sovražnega ladjevja.

Cilj ofenzivnih operacij Anglosasov, piše »Zwölfuhrblatt«, je bila bržkone zasedba Salomonskih otokov, toda tudi to pot se je v sovražnem taboru kakor vedno vsaka velika ofenziva razpletla v navaden izredno skromen poizkus, ki se je vedno izjalovil v najbolj katastrofalni obliki za tistega, ki ga je započel.

Bitka pri Salomonskih otokih se nadaljuje

Stockholm, 11. avg. s. Po angleških vesteh iz Washingtona se bitka pri Salomonskih otokih nadaljuje. Zavezniki so podcenjevali sovražne sile, je javil washingtonski radio. V operacijah sodelujejo tudi avstralske edinice. V svoji skrajni lakoničnosti se poročila glavnega stana generala Mac Arthurja o tej bitki omejujejo na to, da gre za najvažnejši pomorski spopad, ki se je pripetil, doslej v vodah okrog avstralskega kontinenta.

Lizbona, 11. avg. s. Prva poročila iz Washingtona o bitki pri Salomonskih otokih so zelo kratka, zaradi česar morejo pomorski strokovnjaki samo domnevati potek operacij, njihov pomen in možne posledice. Vendar je treba omeniti, da navajajo poročila ameriškega ministva, da so bili napadi izvedeni proti močnim silam. Način govorjenja ameriškega mornariškega ministrstva je v mnogem sličen onemu pri revidiranju poročil o pomorski bitki pri Midwayskih otokih. V ameriških krogih smatrajo, da so japonske sile, ki sodelujejo pri teh operacijah, po obsežnosti take, kakršne so izvedle napad pri Midwayskih otokih.

Američani priznavajo občutne izgube

Lizbona, 11. avg. s. O pomorski bitki pri Salomonskih otokih je admiral King prečital v Washingtonu pred novinarji jedrnato informativno poročilo. Potem ko je govoril o nekaterih podrobnostih bitke, je ameriški admiral priznal, da je bilo nekaj ladij potopljenih, zaključil pa je vendarle z besedami: Treba je pričakovati znatnih izgub.

Šanghaj, 11. avg. d. Iz redkih vesti, ki prihajajo o vojaškem položaju na Salomonskih otokih, je razvidno, da so takoj po izkrcanju Američanov prevzele iniciativo japonske sile, ki so sedaj v ofenzivi proti izkrcanim ameriškim oddelkom. Kakor javljajo iz Melbourna, je avstralski ministrski predsednik danes zaupal novinarjem nekatere podrobnosti o ameriški izkrcevalni operaciji na Salomonskem otočju, izvirajoče od šefa ameriških pomorskih sil, admirala Kinga. Ameriški admiral King je bil pod močnim vtisom, ki ga je v vsem svetu povzročilo japonsko poročilo o veliki zmagi japonskih pomorskih sil pri Salomonskih otokih, prisiljen vsaj delno priznati ameriške izgube o priliki izkrcevalnih manevrov. Admiral King navaja v svojem poročilu, da so Američani izgubili 3 križarke, med katerimi sta bili 2 hudo poškodovani, 2 rušilca in 1 transportni parnik. Admiral King pravi nato v svojem poročilu, da so imeli Američani sicer na svoji strani ugodnost nenadne akcije, ki naj bi nasprotnika presenetila, toda takoj so zadeli na odločen japonski odpor. Nato priznava admiral King v svojem poročilu, da so japonske čete takoj po izkrcanju ameriških oddelkov pričele srdite protinapade, in svari zavezniško javnost pred kakim pretiranim optimizmom s pripombo, da predstavlja nameravana osvojitev Salomonskih otokov nelahko nalogo in da je treba računati z velikimi izgubami. V poročilu ameriškega generala je še rečeno, da sodelujejo na ameriški strani v operacjiah na Salomonskem otočju tudi avstralski oddelki pod poveljstvom generalu Mac Arthurju podrejenega admirala Ghormleya. Na koncu navaja poročilo admirala Kinga kot cilj ameriških operacij na Salomonskih otokih osvojitev Tulagija.

Odbit ameriški napad pri Aleutih

Tokio, 11. avg. s. Japonski glavni stan objavlja, da so japonske pomorske edinice dne 8. avgusta odbile močno pomorsko skupino pri Aleutskih otokih.

Dosedanji japonski pomorski uspehi

Tokio, 11. avg. d. V dopolnitev poročila japonskega glavnega stana o veliki japonski pomorski zmagi pri Salomonskih otokih navajata lista »Jomiuri« in »Hochi« sumarične podatke o velikanskih izgubah, ki so jih zavezniki doslej utrpeli na morju od udarcev japonskih pomorskih sil. Iz teh podatkov je razvidno, da so japonske pomorske sile od začetka sedanje vojne potopile doslej izmed zavezniškega vojnega brodovja 9 oklopnic, 24 križark, 8 letalskih matičnih ladij, 22 rušilcev in 3 druge vojne ladje, poškodovanih pa je bilo nadaljnjih 6 zavezniških oklopnic, 19 križark, 1 letalska matična ladja in 5 drugih vojnih ladij.

Umori angleških uradnikov v Iranu

Carigrad, 11. avg. d. Iz Teherana javljajo, da so bili v Iranu umorjeni 3 nadaljnji visoki angleški uradniki in sicer britanski konzul Harris v Sipahanu, zdravnik dr. Griffith in njegov sin. Kje so bili umorjeni angleški uradniki in iz kakšnih razlogov, teheransko poročilo ne navaja, pravi pa, da tudi trupel žrtev doslej še niso našli. V celoti je bilo doslej od pričetka britansko-sovjetske okupacije Irana umorjenih že 9 angleških uradnikov. Teheransko poročilo pravi, da so angleške vojaške oblasti odredile drastične protiukrepe.

Povratek generala Smutsa iz Egipta

Lizbona, 11. avg. d. Iz Kapskega mesta javljajo, da se je tjakaj vrnil z inšpekcijskega potovanja po Egiptu predsednik general Smuts.

Nadaljnji sovjetski umik na Kavkaz

13 ladij z 86.231 tonami potopljenih, 10 ladij z 48.000 tonami poškodovanih, 1 rušilec potopljen, 1 rušilec poškodovan

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 11. avg. Nemško vrhovno poveljništvo objavlja naslednje vojno poročilo:

Na prostoru pri Majkopu je bil sovražnik v več odsekih vržen nazaj v hribe. Od svojih zvez odrezana sovražna skupina je bila uničena. Letalstvo je povečalo svoje napade na umikajoče se sovražne kolone in vkrcevališča v črnomorskih lukah Tamanj, Novorosijsk in Anapa. Pri tem je bilo potopljenih 11 transportnih ladij s skupno 12.700 tonami, devet nadaljnjih ladij pa poškodovanih.

Zapadno od Kalača na tesnem prostoru obkoljena sovražna skupina je pred uničenjem. Na ostali donski fronti samo krajevne borbe, ki so bile samo v nekem po madžarskih četah zasedenem odseku živahnejše. Strmoglavci uspešno podpirajo borbe vojske na kopnem južnozapadno od Stalingrada. Razen tega so bombardirali dve letališči v bližini mesta z bombami najtežjega kalibra. Pri tem je biio 20 sovjetskih letal uničenih na tleh.

Na prostoru pri Rževu se še vedno razvijajo hude obrambne borbe. Tudi severozapadno od mesta je podvzel sovražnik z novo dovedenimi četami silovite napade, ki pa so bili v vseh odsekih odbiti z junaškim naporom pehotnih in tankovskih oddelkov. Ves dan trajajoči letalski napadi na sovjetske postojanke, topništvo iz zbirališča čet so prinesli občutno olajšanje.

Južno od Ilmenskega jezera in na fronti pri Volhovu je bilo več sovražnikovih napadov deloma s protinapadi zavrnjenih.

Na visokem severu je letalstvo doseglo zadetke na nekem letališču v zalivu Kola in na topniške postojanke zapadno od murmanske železnice. Nočni napadi letalstva so bili usmerjeni proti oskrbovalnim zvezam v zaledju, naselbinam in letalskim oporiščem južno in severozapadno od Moskve.

Na vzhodni fronti je bilo v dneh 9. in 10. avgusta v letalskih borbah od protiletalskega topništva in na tleh uničenih 195 sovjetskih letal. Pogrešamo 14 lastnih letal.

Pri naraščajoči letalski aktivnosti v Sredozemlju in severni Afriki je izgubil sovražnik 16 letal.

Nekaj angleških letal je podvzelo včeraj brezuspešne motilne polete nad zapadno Nemčijo.

Na južni obali ter v južnovzhodni in vzhodni Angliji so včeraj v večernih urah in v pretekli noči nemška letala napadla vojaško važne cilje z zažigalnimi in rušilnimi bombami. Povzročeni so bili številni požari. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, so nemške podmornice v zadnjih treh dneh dosegle na Atlantiku nove uspehe. V Anglijo namenjen, z rušilci, stražnimi ladjami in letali močno zavarovan konvoj je doživel pri neprestanih napadih podnevi in ponoči kljub slabemu vremenu hude izgube. Potopljenih je bilo 6 ladij s skupno 41.000 tonami ter en rušilec, sedem nadaljnjih ladij pa torpediranih. Z izgubo velikega dela teh ladij se lahko računa. Pri tem so mlade podmorniške posadke prestale svojo prvo preizkušnjo. Nadalje je izgubil sovražnik pred ameriško obalo in obalo zapadne Afrike sedem ladij s skupno 45.231 tonami, tri nadaljnje ladje in en rušilec pa so bili poškodovani s torpedi. Del teh ladij, natovorjenih z vojnimi potrebščinami, je bil na poti iz Amerike v Egipt. S tem je izgubil sovražnik v zadnjih treh dneh 13 ladij s skupno 86.231 tonami in en rušilec, 10 nadaljnjih ladij z 48.000 tonami in en rušilec pa je bilo poškodovanih.

Na obronkih Kavkaza

Berlin, 10. avg. s. Glede razvoja vojaškega položaja na vzhodu naglašajo v pristojnih krogih, da zasedba Pjatigorska nadaljnjega važnega železniškega in industrijskega središča v Kavkazu, potrjuje, kar je vojno poročilo v nedeljo na splošno najavilo, in sicer to, da so nemške in zavezniške sile na fronti 400 km dosegle obronke Kavkaza.

Prodiranje se ni nadaljevalo le v vzhodni smeri, temveč tudi v jugovzhodni, in sicer proti Pjatigorsku. Tudi frontalna obrambna črta na Kubanu je bila torej pregažena in premagana. Odločilen je lahko tudi razvoj bitke v odseku Don—Volga. Kar se je moglo pričakovati, se je uresničilo, in sicer obkolitev znatnega dela sil, ki jih je Timošenko nakupičil v zadnjem odseku kolena Dona. Glede žepa, o katerem javlja vojno poročilo, izjavljajo, da trenutno ni mogoče ugotoviti, kolikšne so sile obkoljene armade. Kakor znano, znašajo efektivi ene boljševiške armade 30 do 100 tisoč ljudi.

Iz istega vira poročajo, da so obsojeni v neuspeh tudi obupni poizkusi boljševikov južnozapadno od Stalingrada. Desna polovica močnih klešč se počasi, toda neizprosno giblje proti cilju in tudi levi del se ne more zaustaviti.

Čimdalje bolj resen postaja po sodbi tukajšnjih pristojnih krogov tudi položaj sovjetske mornarice na Črnem morju. Pristanišči Anapa in Novorosijsk nemški letalci sistematsko bombardirajo in kmalu bo sovražnim edinicam na razpolago samo še pristanišče Batum.

Pjatigorsk je 150 km južnovzhodno od Vorošilovska in ima 65.000 prebivalcev. V mestu so velike tovarne in številni viri mineralnih vrelcev. V zadnjih letih so bili tu zgrajeni hoteli in sanatoriji.

Berlin, 11. avg. d. Mesto Pjatigorsk pod Kavkazom, o katerem javlja včerajšnje nemško vojno poročilo, da so ga zasedle nemške motorizirane čete, leži ob železniški progi, ki teče od mesteca Mineralnije do Kislovodska. Pjatigorsk šteje približno 65.000 prebivalcev in je znamenit po svojih mnogoštevilnih mineralnih vrelcih, ki vsebujejo zdravilne žveplene spojine. Pjatigorsk spada med najbolj obiskano zdravilišče na severnem Kavkazu. V gospodarskem pogledu nima posebne vloge. Oddaljen je 225 km od mesta Groznij, kjer se pričenja drugo severnokavkaško petrolejsko področje, ki je po svoji produkcijski kapaciteti celo nekoliko večje kakor ono pri Majkopu. Nemška ofenziva se v smeri proti mestu Groznij nadaljuje z veliko brzino.

Majkop in Krasnodar

Berlin, 11. avg. s. Imeni Majkop in Krasnodar, piše »Zwölfuhr-Blatt«, pomenita dve veliki zmagi, ki so jih dosegle v enem dnevu nemške čete, ki odevajo z novo slavo svoja junaška podjetja. List opozarja na gospodarsko in strateško važnost teh obeh osvojitev in piše med drugim, da šteje Majkop, glavno mesto čerkeskega neodvisnega ozemlja, nad 75.000 prebivalcev in je važno središče petrolejskega področja ter se po njem imenujejo tudi oboroževalne, kemične in živilske industrije. »Völkischer Beobachter« poudarja, da je tudi glasilo sovjetskih oboroženih sil »Rdeča zvezda« moralo v svoji zadnji številki priznati, da boljševiške čete s svojimi protinapadi niso mogle ustaviti nemških sil, ki razpolagajo z močnimi oklopnimi sredstvi.

Sovjetsko priznanje nadaljnjega umika

Carigrad, 11. avg. d. Včerajšnje opoldansko sovjetsko vojno poročilo javlja o novem umiku sovjetskih čet na kavkaškem bojišču. Poročilo pravi, da so se na področju pri Armaviru sovjetske čete umaknile na nove postojanke, ker so nemški tankovski oddelki po ogorčenih borbah prodrli skozi tamkajšnje sovjetske obrambne črte.

Rim, 11. avg. s. Moskovska »Pravda« je objavila zopet nov poziv sovjetski vojski, v kateri govori o težkih in nevarnih časih ter vzpodbuja sovjetske vojake k borbi do smrti. Gre za uvodnik, ki ga je oddajal sovjetski radio in v katerem se izrecno priznava poslabšanje položaja na fronti, kjer sovražnik ne sme napredovati več niti za korak, da se ne bi povečala velika nevarnost, v kateri se nahaja Sovjetska zveza.

Obnova mošeje v Minsku

Minsk, 11. avg. d. V glavnem mestu Bele Rusije, v Minsku, je bila zopet izročena svojemu namenu tamkajšnja mošeja, ki so jo sovjetske oblasti prej dolga leta uporabljale kot blagovno skladišče. Mošeja, ki je bila hudo poškodovana in skrajno zanemarjena, je bila popolnoma popravljena in obnovljena. Nemške okupacijske oblasti so jo izročile v oskrbo muslimanski koloniji v Minsku. Pripomniti je treba, da je med prebivalstvom Minska, ki šteje nad 100.000 duš, nad 12 odstotkov Tatarov muslimanske veroizpovedi.

Francoski prostovoljci na vzhodnem bojišču

Vichy, 11. avg. d. Kakor se je zvedelo s pristojnega službenega mesta, je francoska vlada zajamčila, da bodo vojaki v prostovoljski »trikolorni legiji«, ki se bore na vzhodnem bojišču, uživali iste privilegije kakor člani redne francoske vojske. Tako bodo legionarji lahko odlikovani z redom častne legije odnosno z vojaško kolajno. Zanjo veljajo iste določbe o napredovanju, pohvalah, dopustih, pokojnini in določbe o službeni dobi.

Iskanje izhoda iz zagate v Moskvi

Berlin, 11. avg. Zadnji hip sta prispela v Moskvo še predstavnik boreče se Francije pri sovjetski vladi v Kujbiševu in neki norveški general, ki sta se pridružila posebnemu odposlancu Bele hiše in predstavniku Velike Britanije, ki zastopata Roosevelta in Churchilla. Razgovori s Stalinom so se pričeli v petek zjutraj. Baje jim prisostvujejo same velike vojaške glave, katerih imena pa niso znana. Gre za razgovore med sovjetskimi, angleškimi in ameriškimi oficirji. Predmet razgovorov naj bi po neki vesti Reuterjeve agencije bila ustvaritev že slovitega drugega bojišča. Na to zadevo je agencija Reuter nekoliko čudno namignila, ko je javila: V Berlinu je vest o sestanku zastopnikov združenih narodov v Moskvi povečala nervoznost. Mogoče je domnevati, da je sestanek v Kremlju v neposredni zvezi z odločitvijo o čimprejšnji ustvaritvi drugega bojišča v Evropi, kar med drugim kaže okolnost, da so bili naglo sklicani predstavniki narodne obrambe v Nemčiji in da se je takoj po tem sestanku maršal Göring razgovarjal z vojaškimi poveljniki in z vsemi generali na zasedenem ozemlju.

Nevtralni opazovalci v Moskvi pa si pri vsem soglasju pristojnih uradov Kremlja niso upali dati razumeti da je prihod navedenih osebnosti v Moskvo posledica naraščajoče nervoznosti v Washingtonu in Londonu spričo vedno bolj katastrofalnega vojaškega položaja na področju med Kavkazom in Volgo, ki jo je v zadnjih dneh tudi sama sovjetska propaganda podpihovala, in sicer z naivno, glupo brezbrižnostjo resno obolelega bolnika, ki mu preostaja samo še to zadovoljstvo, da muči svoje sorodnike z najhujšimi napovedmi in ki se celo zabava s tem, da govori o fatalnem razvoju svoje bolezni.

Še pretekli torek je moskovski poročevalec lista »Washington Post« brzojavil s pristankom moskovske cenzure med drugim tole: Ne smemo si delati nikakih utvar. V bližnjih 40 dneh je vojna lahko izgubljena. — Kakšen učinek je povzročila ta vest, si je lahko predstavljati. V ostalem izhaja to iz slabo prikrite potrtosti, s katero se uvršča v vrsto tako imenovanih nevtralnih informacij o verjetnem bližnjem zlomu Sovjetske zveze. Gotovo je, da je tudi Rooseveltov posebni odposlanec odpotoval v Moskvo šele po pojavu te vznemirjajoče nervoznosti v Washingtonu. (Piccolo.)

Curih, 11. avg. d. Londonski dopisnik lista »Neue Zürcher Zeitung« javlja, da o posvetovanjih predstavnikov zavezniških sil v Moskvi ni mogoče dobiti v Londonu nikakih informacij. Dopisnik švicarskega lista samo pravi, da so vesti iz Moskve takega značaja, da morajo razbliniti slehrno iluzijo o možnosti nadaljnjega vztrajanja Sovjetske zveze v sedanjem položaju, kar pa se tiče posvetovanj zavezniških zastopnikov, ki naj bi Sovjetsko zvezo spravile iz nevarnega položaja, v Londonu ni dobiti nikakih direktnih poročil in tudi listi so v ugibanjih skrajno rezervirani.

Ženeva, 8 avg. s. Švicarski listi pišejo o zavezniških posvetih v Moskvi in opozarjajo na tesno povezanost med temi posveti in najnovejšimi porazi rdeče vojske. List »Tribune de Lausanne« piše med drugim: »Zelo verjetno je, da so na sestanku v Moskvi razpravljali med drugim o vprašanjih, ki se tičejo dobav Rusiji, in o vprašanju drugega bojišča. Nasprotniki osi niso mogli doslej izvršiti svoje vojne naloge in Sovjetska zveza se pritožuje, da mora sama prenašati vso težino bojne sile osi. Ruska vojska potrebuje nadalje velike količine vojnih potrebščin, da bi vsaj delno nadomestila velike izgube, ki jih je utrpela v bitkah ob Doncu in Donu ter na kavkaškem področju, toda, kako naj dospejo dobave v Rusijo, ako pa je nemško letalstvo, ki se je namestilo ob Severnem rtu, že povsem paraliziralo plovbo po Severnem ledenem morju, kakor zgovorno dokazuje uničenje velikega angleško-ameriškega konvoja pred nekaj tedni. Prav zaradi tega je bila sklicana moskovska konferenca, ki naj bi sedaj proučila predloge sovjetskega glavnega stana o načinu razbremenitve sovražnega pritiska na vzhodnem bojišču. Rusi predlagajo kot glavno sredstvo, ki vodi k temu cilju, ustanovitev novega bojišča, toda spričo velikih in nepremagljivih težav, ki ovirajo njegovo uresničenje, namigavajo, da bodo v Moskvi proučili tudi druge možnosti.«

Londonski poročevalci istih listov pa poročajo, da kažejo v londonskih novinarskih krogih resno zaskrbljenost zaradi razvoja operacij na vzhodnem bojišču in hudih neprestanih porazov sovjetskih sil. Moskovski dopisnik lista »Times« poroča, da je transkavkaška železnica že presekana na dvoje in da je nevarnost, ki preti Stalingradu, od dne do dne večja. Vsi vojaški strokovnjaki angleških listov soglašajo z mnenjem vojaškega strokovnjaka »Daily Expressa«, ki smatra položaj za izredno resen in svetuje, naj bi zavezniki čimprej prevzeli pobudo v svoje roke.

Londonski poročevalec lista »La Suisse« objavlja, da postajajo ljudske manifestacije za ustvaritev drugega bojišča vedno bolj redke, češ da je javnost prepričana, da bo morala vlada nujno nekaj ukreniti spričo vedno bolj resnega položaja in ker ne more prekrižanih rok gledati na popolno katastrofo. Iz teh razlogov se je sedaj vsa polemika omejila le na vprašanje enotnega poveljstva, ki se zdi posebno nujno in tudi skrajno potrebno zaradi pomanjkljivosti, ki jih je bilo opaziti v dosedanjem sistemu, močno ovirajočem brezhibno poslovanje zavezniškega vojnega stroja.

Neizročeno Rooseveltovo pismo Stalinu

Rim, 10. avgusta. s. Angleška poluradna agencija je objavila naslednjo vest iz Moskve:

General Follett Bradley, posebni odposlanec Amerike v Rusiji je izjavil v ponedeljek, da pismo, ki mu ga je predsednik Roosevelt poveril v osebno izročitev Stalinu, ni bilo izročeno naslovniku, čeprav je bil Stalin že obveščen o obstoju tega pisma.

Nemška letala nad Anglijo

Berlin, 11. avg. d. O uspešnem delovanju nemškega letalstva nad Anglijo javljajo iz nemškega vrhovnega vojnega poveljništva dodatno k včerajšnjemu nemškemu vojnemu poročilu, da so skupine nemških lahkih bombnikov v nedeljo navzlic koncentričnemu ognju angleškega protiletalskega topništva in čeprav je sovražnik organiziral obširno omrežje zapornih balonov, metali težke rušilne bombe na doke in ladjedelnice ter pristaniške naprave v lukah Sunderland in New Castle na severnovzhodni angleški obali. Piloti nemških letal so opazovali, kako so povzročile bombe veliko razdejanje na napadenih objektih. Nemška letala so nadalje napadla razne vojaško važne objekte v Liverpoolu, kjer so letalske bombe zanetile mnogoštevilne požare. Sporedno s temi napadi so nemški bombniki v več zaporednih valovih napadli vojaško važne zgradbe in naprave v Brightonu, kjer je prav tako nastalo po eksploziji težkih rušilnih in zažigalnih bomb mnogo požarov.

Stockholm, 11. avg. d. Po približno enotedenskem odmoru je bil v torek v zgodnjih jutrnjih urah v Londonu zopet letalski alarm. Londonsko poročilo od torka zjutraj še ne navaja nobenih podrobnosti o delovanju nemškega letalstva na tem področju.

Veliki izgredi v Bombaju

Odpor proti angleškemu nasilstvu se čim dalje bolj širi

Šanghaj, 11. avg. d. Na osnovi zanesljivih informacij se lahko trdi, da je bilo samo v nedeljo v parku Shivai v Bombaju aretiranih približno 500 demonstrantov, ki so tamkaj pričakovali napovedanega nastopa indijskega voditelja Gandhija, odnosno po njegovi aretaciji govora njegove soproge. Britanska in indijska policija sta demonstrante, ki jih je bilo več deset tisočev, razgnali z brutalno silo in aretirali vsakogar, ki je prišel pod roko policijskim agentom. Koliko Indijcev je bilo ubitih in ranjenih, prvi dan borbe na osnovi civilne nepokorščine ni mogoče niti s približno zanesljivostjo ugotoviti, ker so britanske oblasti uvedle najstrožjo cenzuro. Poročilom iz angleških službenih virov, da je po prvi petorici Indijcev, ki so bili ustreljeni v nedeljo ob izbruhu demonstracij, umrlo doslej še nadaljnjih deset ranjencev seveda ni mogoče verjeti. Nedvomno je število človeških žrtev neprimerno večje, kakor pa jih priznavajo britanske oblasti. Po službenih poročilih sta imeli britanska in indijska policija v prvi fazi demonstracij 45 ranjencev, med katerimi je 11 policijskih častnikov. Dva ranjena policista sta medtem umrla. Demonstranti, ki so bili brez orožja, so policijo napadli s kamenjem, deloma pa so se spustili v borbo tudi z golimi rokami. V tukajšnjih indijskih krogih sodijo, da je bilo med indijskim prebivalstvom samo v nedeljo okrog 620 žrtev, med katerimi utegne biti kakih 30 % smrtnih. Glede na obseg demonstracij in postopanje policije, ki je nastopila s težkim oklopnim orožjem proti neoboroženim deset tisočem demonstrantov, navedeno število nikakor ni pretirano. Včeraj so se demonstracije nadaljevale in so dosegle še večji obseg. V nekaterih mestnih delih je bil ustavljen ves promet.

Šanghaj, 11. avg. d. Zadnja poročila o nemirih in izgredih v Bombaju in drugih indijskih velikih središčih javljajo, da so se spopadi med demonstranti in policijo ponavljali včeraj ves dan. V Bombaju je prišlo do posebno močnih spopadov med demonstranti in policijo zvečer v bližini železniške postaje. Tu je bilo število žrtev posebno veliko. V ponedeljek dopoldne sta britanska in indijska policija streljali na velike skupine demonstrantov, ki so neoboroženi protestirali proti aretaciji Gandhija po bombajskih ulicah. Mnogo Indov je bilo ubitih in ranjenih, vendar ni mogoče dobiti nobenih številčnih podatkov o žrtvah. V mestnem okraju Dadar v Bombaju so demonstranti s kamenjem napadli železniške vlake in tramvajske vozove ter ustavili promet. V 18 predilnicah bombaža je delavstvo opustilo delo. V distriktu Kalbadevi so demonstranti zažgali vladno skladišče žita. Vse tržnice v Bombaju so zaprte. O velikih demonstracijah in spopadih s policijo javljajo tudi iz Ahmedabada.

Buenos Aires, 11. avg. s. Dopisnik nekaterih ameriških listov William Chaplin je brzojavil iz Bombaja:

Kri teče v obilici. Povsod naraščajo nemiri, medtem ko množica uničuje avtomobile in je policija pozvala angleške državljane, naj se zatečejo v varne kraje.

Dopisnik se je udeležil zborovanja 25.000 ljudi, na katerem je bil prečitan naslednji Gandhijev poziv: »Vsi moški so pozvani k civilni neposlušnosti do skrajne meje, uporabljajoč stavko, sabotažo in vsa druga sredstva. Moramo triumfirati ali umreti.« Tudi to zborovanje je policija razpustila in uporabila plin za solzenje. Upor se naglo širi po vsej Indiji, dodaja poročevalec.

S strojnicami in okovi

Saigon, 10. avg. s. Po vesteh iz Bangkoka je podkraljevska vlada v vsej Indiji uvedla stroge policijske mere, ker se ni posrečila taktika snubljenja in groženj in ker niso uspeli poskusi za povzročitev razdora med člani kongresa. Angleži so začeli s silo v blazni domišljiji, da bodo lahko obvladali s policijskim terorjem 300 milijonov Indijcev, ki so zdaj odločeni otresti se stoletnega angleškega tlačanstva in si zopet pridobiti lastno neodvisnost. V pričakovanju, da bo vest o aretaciji Gandhija in najbolj vplivnih voditeljev kongresa vzbudila takoj silno reakcijo v vsej Indiji, so oblasti od sobote ob 14. uri prekinile vse brzojavne in telefonske zveze in pričele z aretacijami na stotine patriotov v pokrajinah in v glavnih središčih. Bombaj je kakor v obleganem stanju. Na vseh strateških točkah mesta taborijo oddelki čet, na trgih stoje tanki in avtomobili s strojnicami. V javnih poslopjih so vojaki in agenti, opremljeni z ročnimi granatami. Velike skupine čet, ki jih vodijo skupine policije, križarijo po cestah in aretirajo vse sumljive ljudi.

Pesimistično razpoloženje v Angliji

Rim, 11. avg. s. Angleški tisk beleži vesti, ki stalno prihajajo o položaju v Indiji po glasovanju kongresa in uvedbi nasilnih ukrepov ter skuša zbuditi v javnosti vtis, da je vlada še vedno popoln gospodar v Indiji, in dokazati zakonitost vladnih ukrepov. V londonskih političnih krogih kljub vsemu ne morejo prikriti zmede in skrbi zaradi posledic, ki lahko nastanejo zaradi uvedenih ukrepov. Ti ukrepi lahko postanejo iskre, ki bodo zažgale nevarno smodnišnico indijskega problema, kar bi imelo nepreračunljive posledice. V svojih komentarjih pišejo s trpkostjo nekateri listi, da prejšnje aretacije Gandhija niso nikoli rešile perečega indijskega problema. Drugi vidijo v množestvenih aretacijah indijskih voditeljev bolj znak slabosti in strahu kakor varnostni ukrep in dokaz odločnosti v trenutku skrajne nevarnosti. Sinočnji govor ministra za Indijo Ameryja po radiu ni nikogar prepričal. V indijskih krogih v Londonu smatrajo, da bodo ukrepi vlade v Indiji samo povečali stremljenje Indijcev po neodvisnosti in njihovo željo po uresničenju pravičnih zahtev indijskega prebivalstva. Na mesto vsakega indijskega voditelja, ki bo aretiran, bo stopilo deset drugih. V indijskih krogih v Londonu izjavljajo, da obstoja resna nevarnost, da bodo zaradi angleškega nasilja obupani Indijci organizirali oborožen upor proti angleškim tlačiteljem, ako Gandhi ne bo mogel voditi pokreta, ki ga je pričel.

Nemška sodba o angleškem terorju

Berlin, 11. avg. Glede zadnjih dogodkov v Indiji piše »Zwölfuhrblatt«, da je zajel nov val terorja vso deželo in da bo aretacija Gandhija imela mnogo hujše posledice, kakor pa jih je imelo zadnje nasilno dejanje nad njim s strani Angležev. Izjave Anglije o tem, kar se dogaja v Indiji, je mojstrsko delo lažnosti, zadnje izjave nacionalističnega voditelja Čandra Boseja pa so popolnoma jasne. Za svobodo Indije ni nobena žrtev prevelika in Anglija, ki je v tej deželi izgubila vse politične bitke, je pričela na svoj način delovati z novim bolečim zatiranjem. Anglija je napravila ta obupni korak v blaznem strahu pred tem, kar se lahko zgodi kot posledica odločitev kongresa, piše »Völkischer Beobachter«. V Indiji se je pojavil po vsaki angleški obljubi od l. 1937 dalje val terorja. Tudi to pot se je Anglija s svojimi okrutnimi dejanji razkrinkala in je odkrila vso lažnost svojih obljub v zadnjem času glede Indije in njenih problemov. Demokracije so praktično dokazale, na kakšnih temeljih slonijo slavne atlantske izjave tudi glede Indije. Z množestvenimi aretacijami po ukazu Churchilla upajo Angleži prisiliti k molku 400 milijonski narod, toda ta narod je jasno čul Gandhijeve, Nehrujeve in Bosejeve besede in se zaveda, da se je treba sedaj boriti za lastno svobodo.

Nova fronta proti Angliji

Helsinki, 11. avg. d. Neodgovorno akcijo britanske vlade v Indiji proti voditeljem indskega neodvisnostnega pokreta označuje list »Uusi Suomi« kot ustvaritev tretje angleške fronte, toda fronte, ki jo je to pot Anglija ustvarila sama proti sebi in sicer v trenutku, ko Velika Britanija in Amerika izčrpno razpravljata, kako bi mogli ustvariti v Evropi drugo fronto proti osnim silam. Finski list ugotavlja, da je z neupravičljivim nastopom proti Indiji zapravila poslednje simpatije sveta in potrdila, da se res bliža svojemu neizbežnemu koncu. Britanski teror proti indijskemu neodvisnostnemu pokretu ni usmerjen proti kaki politični stranki sami, marveč je naperjen proti indijskemu narodu kot celoti. Churchill je s svojim novim terorjem odkril vso neodkritost in goljufivost obljub, ki so bile svoječasno dane indijskemu ljudstvu.

Nezadostna ameriška vojna proizvodnja

Občutno pomanjkanje surovin

Buenos Aires, 10. avgusta. s. Na konferenci tiska je predsednik Roosevelt prečital izjavo Donalda Nelsona, v kateri predsednik urada za vojno proizvodnjo omenja: Pričeli smo obširno kampanjo, da si zagotovimo vse staro jeklo za povečanje sedanje proizvodnje. V izjavi je dodano, da si hoče vlada zagotoviti vse vrste odvrženega jekla, vse zavržene železniške tračnice, neuporabljene poljedelske stroje kakor tudi vse druge jeklene predmete in tudi baker, medenino in kavčuk, ki leže po vsej državi. Predsednik je izjavil, da tvori to važen del vojnega napora, ki zasluži javno sodelovanje. Omenjajoč številne spomenike in vojaške zgodovinske predmete, ki se nahajajo v javnih parkih po vsej državi, je neki dopisnik vprašal, ali ne bodo tudi ti zbrani. Predsednik Roosevelt je odgovoril, da je dobra ideja organiziranja zbiranja zgodovinskih vojaških predmetov in da bi bilo mogoče mnoge spomenike v javnih parkih bolje uporabiti kot topove in jih nadomestiti z bolj modernimi okraski. Šef izvršilnega odbora je razen tega izjavil, da ustanove vlade sedaj zbirajo v vseh ladjedelnicah stare topove, ki jih bo mogoče uporabiti v vojni proizvodnji.

Buenos Aires, 9. avg. s. Težave, ki jih občuti severnoameriška vojna proizvodnja zaradi pomanjkanja surovin, silijo pristojne oblasti za oskrbo, da izkoristijo vsa sredstva, ki so jim na razpolago, da bi odstranile te pomanjkljivosti, čeprav v škodo civilnemu prebivalstvu. Tako je bila severnoameriška vlada zaradi pomanjkanja gume in drugih nujno potrebnih surovin prisiljena odpovedati nadaljnje izdelovanje alkoholnih pijač v vseh zveznih državah, da bi to prvizvodnjo alkohola preosnovala v proizvodnjo sintetičnega kavčuka, eksplozivnih sredstev in raznih kemičnih proizvodov. Ta ukrep pa je povzročil resno zaskrbljenost v vsem narodu, ker se boje, da bi pomanjkanje alkoholnih pijač pomenilo dejanski povratek v tako zvani »suhi režim«, čigar posledic se vsi boje.

Preureditev železniške družbe Dunav—Sava—Adria

Rim, 11. avg. s. Te dni je bila na Brionih pod predsedstvom senatorja Gianninija konferenca zastopnikov Italije, Nemčije, Madžarske in Hrvatske o novi ureditvi železniške družbe Dunav—Sava—Adriatico glede na priključitev Avstrije k Nemčiji in na razpad Jugoslavije. Konference so se udeležili tudi zastopniki družbe in odbor obligacijonistov. Včeraj je konferenca končala svoje delo in so pooblaščenci podpisali sprejete pogodbe. Za Italijo je pogodbo podpisal senator Giannini, za Nemčijo minister Clodius in ministrski direktor Prang, za Madžarsko minister Denick, za Hrvatsko minister Stražnicki, za družbo pa generalni direktor dr. ing. Maccalini.

Zbiranje volne na Madžarskem

Budimpešta, 9. avg. s. Danes bo z govorom, ki ga bodo oddajale radijske postaje, žena regenta Horthija otvorila zbiranje volne za madžarske vojake, ki se bore na vzhodni fronti.

Potres v Anatoliji

Ankara, 11. avg. d. V bližini mesteca Mughla v Anatoliji so v nedeljo zjutraj čutili dva potresna sunka. Prvi potres je bil ob 7. zvečer, drugi pa 15 minut kasneje. Po dosedanjih poročilih ni bila povzročena večja škoda.

Zasedanje odbora za oskrbo in cene

Rim, 10. avg. s. Medministrski koordinacijski odbor za oskrbo, razdeljevanje in cene, se je danes sestal v palači Venezia ob 17. uri pod Ducejevim predsedstvom. Zborovanje, ki se je zaključilo ob 20.30, se bo nadaljevalo 12. t. m. ob 17. uri.

Odposlanstvo GILa v Bolgariji

Sofija, 10. avg. s. Poluradni »Večer« posveča snočnji uvodnik odposlanstvu GIL-a, ki se mudi v Bolgariji. Mussolinijevi mladeniči, piše list, ki so krasno defilirali po sofijskih cestah v popolni disciplini, v odločnosti in s svojimi bojnimi pesmimi, so zbudili največje občudovanje in neomejeno navdušenje med nami Bolgari. Z obrazov teh mladeničev žarita življenje in sila. Ko jih je videlo, kako so korakali, je vse sofijsko prebivalstvo izrazilo svoje odobravanje, kajti v njih se zrcali podoba nove fašistične Italije, ki izraža svoje najvišje civilne in vojaške kreposti v svoji drzni mladini. Obisk mladeničev Liktorija, sinov velike zaveznice Italije v Bolgariji, zbuja v nas vseh najtoplejša čustva in še bolj utrjuje voljo bolgarskega naroda, ki hoče korakati z Italijo za dosego skupne zmage.

Pogreb nemškega letalskega generala

Berlin, 10. avg. s. V častni dvorani nemškega ministrstva za letalstvo je bil na Hitlerjev ukaz ob navzočnosti številnih zastopstev države in narodno-socialistične stranke ter izredno številnih vojaških atašejev prijateljskih držav Nemčije opravljen svečan pogreb generala letalstva Hermana von der Lieth Phomsena. Hitlerja je zastopal general Weiser. Truplo so prepeljali na pokopališče invalidov.

Nemški finančni minister v baltiških deželah

Berlin, 9. avg. s. Finančni minister grof Schwering v. Krossigk je te dni izvršil inspekcijsko potovanje po baltiških državah, da bi se spoznal s poslovanjem organizacije obalne carinske obrambe, uvedene 1. februarja o priliki njegovega obiska v Litvi, na Letonskem in Estonskem.

553 angleških letal uničenih meseca julija

Berlin, 10. avg. s. Iz pristojnega vira se doznava, da pripisuje angleško letalsko ministrstvo zaradi zelo dvomljivih razlogov zelo velike izgube letalstvu osi. Razlog je jasen. Treba je opravičiti vedno hujše izgube Angležev. Za mesec julij je omenjeno ministrstvo navedlo naslednje številke: 421 uničenih nemških in italijanskih letal, izmed teh 147 nad Malto. Izgubljenih angleških letal 432.

Resnica je, da je osno letalstvo v juliju izgubilo skupno 194 letal, dočim je angleško letalstvo izgubilo 284 letal med napadi na zasedena ozemlja in Nemčijo ter 269 letal v Sredozemlju, skupno torej 553 letal.

Francoski demanti sovjetskih laži

Vichy, 11. avg. d. V Vichyju je bil v ponedeljek objavljen službeni komunike, ki označuje kot absurdne vse potvorjene vesti, katere je razširila sovjetska poročevalska agencija Tass in v katerih je rečeno, da je neki vojaški oddelek prispel v Vichy. Francoski službeni komunike ugotavlja, da imajo slična poročila očiten namen, povzročiti nevoljo in nerazpoloženje med francoskim prebivalstvom. Komunike pripominja, da take metode poročanja sovjetske poročevalske agencije jasno odkrivajo, kako velikanska zmeda mora vladati v Moskvi glede na zadnje katastrofalne poraze, ki so jih utrpele sovjetske armade.

Nesreča dveh francoskih letal

Pariz, 11. avg. d. Sedaj šele se je zvedelo, da sta 4. avgusta nad Sredozemskim morjem trčili v zraku dve francoski letali. Obe letali sta treščili v morje, pri čemer so se ubili 1 častnik in 9 civilnih letalskih oficirjev. Trupel ponesrečenih letalcev še niso našli.

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljništva Oboroženih sil Slovenije in Dalmazije, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

Petriču Martinu, živ. Martina in Karle Kodre, rojenemu 5. V. 1916. v Vipavi, bivajočemu na Brezovici, delavcu, na begu, obtoženemu:

a) atentata na državno varnost (čl. 2 Ducejevega razglasa z dne 3. 10. 1941.), ker je od nedoločene dobe do 23. junija 1942 izvršil v Brezovici dejanja, ki so imela namen zanesti opustošenje, krvoprelitje in ropanje na državno ozemlje;

b) pripadanja prevratni združbi (čl. 4 Ducejevega razglasa z dne 3. 10. 1941.), ker je v istem času in na istem kraju pripadal združbi, ki je hotela nasilno spremeniti politično, gospodarsko in socialno ureditev v državi;

c) sodelovanja v oboroženi tolpi (čl. 16 Ducejevega razglasa z dne 3. 10. 1941.), ker je v istem času in na istem kraju sodeloval pri oboroženi tolpi, ustanovljeni z namenom, da bi izvrševala zločine proti predstavnikom države;

d) protizakonite posesti orožja in streliva (čl. 2 Ducejevega razglasa z dne 24. X. 1941.), ker je v istem času in na istem kraju hranil in nosil orožje in strelivo brez dovoljenja pristojne oblasti;

e) prevratne propagande (čl. 5 Ducejevega razglasa z dne 3. 10. 1941.), ker je v istem času in na istem kraju vršil propagando za nasilno spremembo vseh državnih ureditev z razpečevanjem prevratnih brošur.

Iz teh razlogov in sklicujoč se na čl. 483 kazensko-pravdnega postopka izreka obtoženega za **krivega** zločina sodelovanja v oboroženi tolpi, prevratnega združevanja in prevratne propagande ter ga obsoja **v dosmrtno ječo** in trajno izgubo častnih pravic, obenem pa na plačanje stroškov procesa in vzdrževanja v zaporu.

Upoštevajoč čl. 479. kazensko-pravdnega postopka oprošča obtoženega zločina atentata na državno varnost in nošnje orožja zaradi pomanjkanja dokazov.

Odreja enkratno objavo te sodbe v izvlečku v »Jutru« v Ljubljani in »Piccolu« v Triestu.

Gospodarstvo

Reprivatizacija v Galiciji

Ob obletnici priključitve Galicije k poljski generalni guberniji je izdal generalni guverner dve odredbi o odstranitvi boljševiških gospodarskih oblik in prilagoditvi na načela zasebne lastnine, veljavna v ostali Evropi. Po prvi odredbi se lahko, kakor poročajo iz Krakova, spremeňe za časa pripadanja Galicije k Sovjetski zvezi podržavljeni in razlaščeni rokodelski in trgovinski obrati, kolikor je njih obstoj narodno-gospodarsko upravičen, v samostojne zasebne obrate. Ti obrati naj se z vsemi pripadajočimi napravami preneso na osebe, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za vodstvo obratov v korist splošnosti. Pri tem naj se daje prednost predvsem tistim osebam, ki dokažejo, da so bile same ali njih pravni predhodniki 1. septembra leta 1939. lastniki teh obratov. Prenos na Žide je izključen.

Enako je urejeno vprašanje industrijskih obratov, v katerih ni bilo 1. septembra l. 1939. zaposleno več kakor 20 oseb, obvezanih zavarovanju.

Druga odredba postavlja enaka pravna načela za zemljišča s hišami in obrtno izkoriščana zemljišča. Upravičenec za taka zemljišča se obveže, da se bo držal pravil rednega gospodarjenja. Plačevati bo moral tudi vse davščine. Upravičenec lahko prenese pravico do uprave in izkoriščanja zemljišča na druge osebe samo z dovoljenjem pristojnega oblastva. Prepustitev zemljišča se lahko prekliče.

Za izvršitev obeh odredb bo guverner galicijskega distrikta izdal potrebne določbe s soglasnostjo vlade generalne gubernije. Obe odredbi sta stopili v veljavo že v začetku tega meseca.

Postopek ob tatvini ali uničenju manufakture

Z okrožnico št. 8 z dne 18. maja 1942 je Visoki komisariat določil postopek, po katerem se morajo ravnati izdelovalci konfekcije, ki prodajajo občinstvu trgovci na debelo in drobno, ki so postali žrtve tatvin, izgub ali uničenja manufakturnega blaga, v svrho morebitne dopolnitve točk in odpisa blaga, ki je bilo ukradeno ali uničeno.

Zato se odreja, da so razen v primeru, ki ga določa prvi odstavek gori navedene okrožnice, imenovane tvrdke upravičene do dopolnitve točk tedaj, kadar je bil tat izsleden, ovaden in je bila proti njemu izvršena pravomočna obsodba.

V tem primeru je postopek za dosego dopolnitve točk ta, da se vpošlje zadevna prošnja Pokrajinskemu korporacijskemu svetu in se ji priloži izjava sodnega oblastva, ki izpričuje da je bil tat obsojen z navedbo količine in kakovosti ukradenega blaga in z navedbo, ali je bilo blago vrnjeno ali ne, in v poslednjem primeru, koliko blaga ni bilo vrnjenega in koliko znašajo zadevne točke.

Gospodarske vesti

= **Razširjen elektrifikacijski program italijanskih državnih železnic.** Po vesti iz Rima je določena za nadaljnjo elektrifikacijo italijanskih železnic in za druga železniška dela znatna vsota. Celotno stanje elektrificiranih prog bi se po tem načrtu povečalo od okrog 5500 na 9500 km. S tem bi se izvršil celotni elektrifikacijski program državnih železnic, ki je bil postavljen že prej. Za elektrifikacijo pridejo v prvi vrsti v poštev velike križne zveze Torino, Milano, Venezia. Pa tudi progi Messina—Palermo in Messina—Siracusa. V načrtu je dalje podvojitev tira na progi Bologna—Verona in na nekaterih progah v Liguriji in v osrednji in južni Italiji. Večji del teh gradenj se bo izvršil po vojni.

= **Razpust angleških in ameriških petrolejskih družb v Italiji.** Italijanski uradni list objavlja odlok korporacijskega ministrstva, s katerim se postavljajo pod italijansko upravo številne britanske in ameriške petrolejske družbe, ki imajo svoj sedež v Italiji. Vse bivše angleške in ameriške petrolejske družbe so bile inkorporirane splošni italijanski petrolejski družbi »AGIP«.

= **Gradnja nove hrvatske hidrocentrale.** Po strokovnih cenitvah znašajo vodne sile Hrvatske, ki bi se dale gospodarsko izkoriščati, pri najnižjem vodnem stanju okroglo 1.6 milijona konjskih sil. Na glavo prebivalca bi prišlo 0.27 konjske sile. To je razmerje, ki se lahko odplačuje za ugodno, če premislimo, da je tako razmerje v visoko razvitih industrijskih deželah na zapadu znatno slabše. Od naravnih izvirov energije se zdaj izkorišča le 80.000 konjskih sil, kar je baš dvajsetina minimalnih vodnih sil. Preiskave v Dinarskih Alpah, ki so bile že pred prvo svetovno vojno, so pokazale, da obstoji na kraškem ozemlju možnost zgraditve elektrarn, izmed katerih bi mnoge lahko dajale letno do 120.000 konjskih sil. Vsi ti načrti so doslej spali. Kakor pa poročajo iz Zagreba, je zdaj v načrtu gradnja hidrocentrale v bližini Crikvenice ob Adriji, ki naj bi izkoriščala energije Gorskega kotarja. Elektrarna, ki bi producirala 70.000 konjskih sil, bi oskrbovala z elektriko severnozapadni del Hrvatske z vključenim Zagrebom.

= **Žetev v Bolgariji** se je v juliju spričo dobrega vremena naglo izvršila. V višjih krajih se je žetev rži in ovsa zakasnila. Žito je dobre, v nekaterih pokrajinah celo prvovrstne kakovosti. Sušno vreme je manj ugodno vplivalo na turščico, sladkorno peso, fižol, bombaž, konopljo in krompir. Nasprotno pa se pričakuje zadovoljiva sadna letina, a tudi vinogradi kažejo dobro. Letina vodnih in sladkornih melon je bila dobra.

= **Bolgarija gradi moderna žitna skladišča.** Bolgarsko ministrstvo za kmetijstvo bo skupno z direkcijo žitne trgovine v okviru programa za pospeševanje bolgarskega kmetijstva dalo zgraditi vrsto skladišč za žito in seme v večjih pridelovalnih središčih države. Vsako skladišče bo imelo za 600 ton semena in za okroglo 2 milijona kg žita in drugih kmetijskih pridelkov prostora. Skladišča bodo najmoderneje zgrajena.

= **Enotni čevlji v Turčiji.** Čevljarska organizacija v Carigradu se prizadeva, da bi se uvedlo izdelovanje novega cenenega tipa čevljev v državnih tvornicah. Kakor pravi zadevna vest, ne bi se samo podplati nadomeščali z lesom, temveč bi se tudi ostali del čevlja izdeloval iz drugega materiala, najbrž iz platna ali pa kakšne druge tkanine. Več parov takšnih čevljev je bilo že izdelano in predloženo gospodarskemu ministrstvu v pregled. Ministrstvo se še ni odločilo.

Dvojni tir Zagreb—Zidani most

Do božiča bo dograjen odsek od Zagreba do Sotle

Zagreb, 11. avgusta.

Dela za dvojni tir na progi Zagreb-Zidani most ugodno potekajo in bodo v odseku Zagreb-Sotla bržkone do božiča končana.

Potreba dvojnega tira na tem odseku se je že zdavnaj občutila in načrti zanj so bili izdelani že pred 10 leti. Po ustanovitvi Nezavisne Države Hrvatske pa je ne samo domači promet, temveč tudi promet iz Nemčije preko Zidanega mosta in Rogaške Slatine znatno narasel. V 24 urah preteče zdaj progo 80 vlakov, tako da je bila gradnja dvojnega tira resnično neodložljiva. Nemčija je prevzela gradnjo dvojnega tira od Zidanega mosta do nemško-hrvatske meje, Hrvatska pa na ostalem odseku od Sotle do Zagreba.

Proga od meje do Zagreba je 26 km dolga. Na vsem tem odseku je doslej že zgrajen železniški nasip. V ta namen je bilo potrošenih 60.000 kub. metrov materiala, ki so ga v vagonih navozili iz Hrvatskega Zagorja in iz drugih krajev. Najtežji predel za izgradnjo je od Podsuseda do Zaprešiča, kjer teče proga tik reke Save. Tu bodo porabili okrog 10.000 kub. metrov kamenja, ki ga dovažajo iz kamnolomov v južni Hrvatski. Prometno ministrstvo je v Nemčiji že naročilo 30 km železniških tračnic, katerih prva polovica je že prispela in tračnice že pričvrščujejo na pragove. Pragov je ministrstvo nabavilo 40.000 komadov. Na progi bosta postavljena dva mostova in dva nadvoza. Most preko Sotle bo 29 metrov dolg, most preko Krapine pa kar celih 60 metrov. Nadvoza bosta zgrajena nad Samoborsko in nad Savsko cesto. Ko bo prispel še ostali potrebni material, bo dvojni tir od Sotle do Zagreba naglo dovršen.

O priliki te gradnje pa se je načelo tudi vprašanje o gradnji obmejne postaje na Sotli. Po vsej priliki se bo na hrvatski strani zgradila skupna hrvatsko-nemška obmejna postaja. S tem se bo carinski pregled, ki se zdaj vrši v Savskem Marofu, znatno pospešil in potniki ne bodo izgubljali toliko časa s čakanjem kakor zdaj. — Celotni proračun za gradnjo dvojnega tira Zagreb-Sotla znaša 76 milijonov kun. Pri delu je zaposlenih okrog 800 domačih delavcev. Ko bo dvojni tir Zagreb-Sotla izročen svojemu namenu, se bo promet na tej progi, zlasti od Zagreba do Zaprešiča, znatno poenostavil, od česar bo vse potujoče občinstvo imelo svojo korist.

Rdeči križ poroča

Avtonomna sekcija Italijanskega Rdečega križa v Ljubljani odreja glede sprejemanja pošiljk za civilne vojne internance in vojne ujetnike.

Za Campo concentramento p. g. 89 in za Campo concentramento MONIGO (Treviso) se bodo sprejemale pošiljke po že določenem redu dopoldne: ob ponedeljkih za naslovnike od A do F, ob torkih za naslovnike od G do K, ob sredah za naslovnike od L do P, ob četrtkih za naslovnike od R do T, ob petkih za naslovnike od U do Ž. Ob sobotah se bodo sprejemali paketi za vsa ostala taborišča. Ker je v soboto 15. t. praznik, naj stranke prinesejo te pošiljke že v ptek 14. t. m. popoldne od 14. do 18.

Pomanjkanje kavčuka v Ameriki

Lizbona, 10. avg. s. Iz Washingtona se doznava, da je proizvodnja sintetičnega kavčuka, ki je zadnje upanje Amerike, dosegla zelo slabe uspehe. Zaradi tega je bila v teh dneh ustanovljena zopet nova komisija za skrbno proučevanje tega problema.

Ukinitev avtobusnega prometa v Argentini

Buenos Aires, 9. avg. s. Iz Ria de Janeira se doznava, da bo z jutrišnjim dnem ustavljen v vsej državi ves javni avtobusni promet.

Japonsko-siamsko sodelovanje

Tokio, 11. avg. d. V svojem službenem stanovanju je japonski min. predsednik general Hideki Tojo priredil slavnostno kosilo v počastitev japonske delegacije, ki se je mudila na obisku v Siamu in ki je omogočila tudi važne gospodarske dogovore med Japonsko in Siamom. Japonsko delegacijo, ki se je delj časa mudila v siamski prestolnici in nekaterih drugih siamskih mestih, je vodil bivši japonski min. predsednik Kuki Hirota.

Angleško-ameriška pogajanja o skupnem poveljstvu

Bern, 10. avg. s. List »Nazionalzeitung« objavlja brzojavko iz Londona, ki pravi, da se med Londonom in Washingtonom nadaljujejo razgovori glede skupnega pomorskega, kopnega in letalskega vrhovnega poveljstva v Evropi. Po mnenju lista so kandidati na ta mesta general Broocke, Wawell in Auchinleck z angleške strani, baje pa so izgledi večji za ameriška generala Marshalla in Mac Arthurja, odnosno za samega poveljnika ameriškega letalstva v Evropi. Verjetno je, da se bo v svrho preprečenja nadaljnjih razprav in zaradi občutljivosti na eni ali drugi strani dosegla kompromisna rešitev z imenovanjem generala Mac Naughstona, ki bi kot Kanadčan mogel bolje povezati angleške in ameriške težnje.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Spomini na staro Ljubljano

Na desni strani ob Poljanski cesti, na vogalu, stoji hiša finančne direkcije. Hiša je bila do 1880 last Kranjske hranilnice, ki je imela v spodnjih prostorih urade in zastavljalnico. Hišo je nato kupil finančni erar za 120.000 goldinarjev. Kmalu nato so se vselili razni uradi, v spodnje prostore deželni plačilni urad in ekonomat, v zgornje pa vsi uradi finančne direkcije, glavni davčni urad in depozitni urad. V hiši je bila vsako noč prav do poloma Avstrije vojaška straža.

Nadaljna hiša je »Alojzijevišče«, »Collegium Aloisianum«, kjer je bil dolgo let upravitelj prof. Tomo Zupan, ki je pred nekaj leti umrl kot prelat na svojem posestvu Okrogiem pri Kranju. Hiša se ni dosti spremenila. Poleg Alojzevišča je bila hiša lesnega trgovca Hrena; po njegovi smrti so dediči prodali hišo cistercijanskemu samostanu v Stični. Omenim naj še sosednjo enonadstropnico. Ta hiša je bila pred 70 leti last Anton Hozhevarja, vladnega svetnika, ki je bil dolga leta referent pri deželnem šolskem svetu. Bil je blaga, dobra duša, pravi »stari Kranjec«. Po njegovi smrti je hišo dedoval njegov sin Anton, upokojeni računski ravnatelj. V tej hiši je imel v spodnjih prostorih pred 60 leti stari Ivan Bonač, oče sedanjega veletrgovca in tovarnarja Frana Bonača, stanovanje in knjigoveznico.

Pred 50 leti so hišo zdravnika dr. Eisla podrli, veliki vrt pred hišo, ki je bil obdan z visokim zidom, so opustili in ves ta svet regulirali. Nastale so nove lepe ulice, nove hiše in vile, poljanska gimnazija, Josefinum, samostan in cerkev oo. jezuitov. V spodnjem delu Poljanske ceste so pred 60 leti prezidali poslopje baronice Lichtenthurnove ter so tam ustanovili zasebno dekliško ljudsko šolo. Za tem je nastalo veliko poslopje »Marianum«, velik internat za dečke. Vrsto let je bil ravnatelj internata zaslužni kanonik in prošt, pokojni Andrej Kalan, pred njim pa profesor dr. Fr. Lampe, slovenski pisatelj in prvi urednik obzornika »Dom in svet«, kot duhovnik pa blaga duša, da malo takih.

Kaj pa stara Šentpetrska cesta? Tam, kjer stoji danes velika trgovska hiša Feliksa Urbanca, je stala nekoč stara dvonadstropna Vilharjeva hiša, ki jo je potres popolnoma podrl. Za to hišo je bila stara Pogačnikova hiša, znana preprosta gostilna »Pri Štefanu, shajališče malih obrtnikov in delavcev. Ostale hiše vzdolž Šentpetrske ceste so ostale, ker niso veliko trpele ob potresu, le popravile so se in modernizirale. Urbasova priznana gostilniška hiša je padla še pred potresom, nakar se je potegnila do kolodvora sedanja Resljeva cesta. Tu je tudi stala enonadstropnica, ki je bila svoje čase last dr. Kosa; ta je imel sina in dve hčeri; eno je poročil dr. Valentin Zarnik, odvetnik, pisatelj in narodni buditelj, drugo pa dr. Karel Bleiweis, sin Janeza Bleiweisa, »očeta slovenskega naroda«. Dr. Kosov sin se je preselil še mlad v Petrograd. Tam je po dolgem bivanju ustanovil veliko trgovino, postal premožen in je imel celo vilo v Carskem selu. Ker se je bližala svetovna vojna in se je že javljal silni vihar, je podjetni mož, ki ni bil ruski državljan, prenesel avstrijske obligacije in ruske papirje na Dunaj v depó Avstro-ogrske banke. Po njegovi smrti, tik pred svetovno vojno, so se njegovi otroci izselili iz Rusije. Njegova hči, zdravnica, se je poročila s prof. dr. Alojzom Zalokarjem, šefom ženske bolnice v Ljubljani.

Na križišču Šentpetrske cerkve in ceste v Kravjo dolino je bil nekak spomenik, ki so ga pa še pred potresom podrli, ker je oviral promet. Nadalje je bila ob desni strani Janescheva tovarna usnja. Tovarno je pozneje prevzela tvrdka K. Polak, ki jo je izdatno povečala. Tvrdka Polak pa je napravila konkurz in poslopje je za dolg prevzela Mestna hranilnica.

*

Danes imamo Veliko Ljubljano na obsežnem prostoru. Kar smo si doslej ogledali, je pred 70 leti veljalo za mesto; kraji in predeli, kamor se bomo v naslednjih člankih odpravili, so pa bili že okolica.

Šiška je bila že pred 70 leti na prostoru prav obsežna, glede hiš in drugih poslopij in cest pa prav majhna vas. Imela je ob glavni cesti svojo edino cerkvico, posvečeno sv. Jerneju. Hiše so tudi bile takrat večinoma le ob glavni cesti. Bilo je med njimi precej gostiln, slovela je hiša pri »Mali kamniti mizi«, hiša dobroznanega Kneza »Pri Ančniku«, blizu cerkvice pa stara gostilna »Pri raci«. Nadalje je slovela »Velika kamnita miza«, rojstna hiša pesnika Valentina Vodnika. Poleg nje je bil bajer »Luža«, kjer se je v mladih letih igral Vodnik. Ni še dolgo, kar so »Lužo« odstranili. Šiškarji so bili od nekdaj zelo zavedni in napredni; ustanovili so med prvimi svojo čitalnico. Na Jernejevo, na »komarjevo nedeljo«, je bil v Šiški vedno pravi ljudski praznik, veselo življenje, gostilne so bile polne, razlegalo se je petje, godbe so igrale po gostilnah ter so popoldne prav razgreto plesali. Ob cesti pri cerkvici so bili postavljeni štanti z odpustki in sladkarijami. Komarjevo nedeljo praznujejo še leto za letom, toda že nekaj časa ne tako hrupno, kakor svojčas. Gostilne so posečali v velikem številu Ljubljančani, pili so dobro vino in pečenke je bilo povsod obilo. »V Šiško na piško!« je bilo od nekdaj ljubljansko nedeljsko geslo. Šiška se je pa posebno zadnjih 30 let zelo izpremenila in postala prav zanimiv in prav obljuden del Ljubljane. Že pred dobrimi 60 leti je bila v Šiški sezidana nova ljudska dvorazrednica, ki je za takratne razmere zadostovala. Nastale so polagoma nove ceste, ob njih so zrasle prav lične hiše. Danes ima Šiška dve šolski palači, prvo na Gasilski cesti, drugo pa je dobila pred nekaj leti v Zgornji Šiški; ta stavba je zlasti obsežna, lepa in moderna. Za ljudsko in meščansko šolo je Šiška dobila tudi svojo faro. Prej so pa Šiškarji hodili ali se vozili ob nedeljah v ljubljanske cerkve. Zdaj imajo veliko župno cerkev po Plečnikovem načrtu s samostanom frančiškanov, starejši Ljubljančan, ki z rožniškega sprehajališča ogleduje Šiško, zadovoljno priznava veliki napredek.

E. Josin

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Kronika

* **Papež sprejel 500 gluhonemih.** Papež je v nedeljo zjutraj v konzistorijski dvorani sprejel nad 500 gluhonemih, po večini gojencev in bivših gojencev raznih dobrodelnih zavodov za gluhoneme.

* **Italijanski listi na praznik Vnebovzetja.** Ministrstvo ljudske prosvete je odredilo, da je treba soboto 15. t. m. (praznik Vnebovzetja) glede na izdajanje listov smatrati kakor nedeljo. Na ta način bodo večerni listi izšli že v petek, nato v ponedeljek, jutranji listi pa v soboto in v torek zjutraj. Opoldanski listi bodo izšli v petek in ponedeljek.

* **Velika filatelistična razstava v Zagrebu.** Hrvatski filatelistični savez se je odločil, da v maju prihodnjega leta priredi veliko filatelistično razstavo, katere namen bo, prikazati prizadevanja hrvatske poštne uprave od ustanovitve nezavisne države. Uprava zveze je že naprosila prometno ministrstvo, naj za to priliko izda niz znamk s priložnostnim žigom.

* **Na univerzi v Pečuhu,** poroča »Pester Lloyd«, je bil te dni v slavnostni dvorani zaključen tečaj, ki ga je priredilo madžarsko ministrstvo za vero in prosveto. V tečaju so bili tisti učitelji ki poučujejo na madžarskih ljudskih šolah nemški in jugoslovanski jezik. Tečaj je trajal od 9. julija do 5. avgusta in je bil svečano zaključen. Svečanosti se je udeležil kot zastopnik prosvetnega ministra ministerialni tajnik dr. Jurij Lahman.

* **Smrt viteza železnega križa.** Po svoji 51. zmagi v zraku je padel na zapadu nadporočnik Rudolf Pflanz, vodja lovskega letalskega oddelka. Bil je odlikovan z viteškim križcem reda železnega križa. Smrt tega mladega, zelo pogumnega lovskega letalca je zbudila med tovariši mnogo obžalovanja.

* **Tragična smrt mladega grofa.** V reki Addi v Belvederu pri Milanu se je te dni kopal 20letni grof Giuseppe Alborghetti iz Ossija pri Bergamu. Med kopanjem mu je iznenada prišlo slabo in je utonil. Tok vode je truplo odnesel s seboj.

* **Najmlajši vitez reda železnega križa.** Hitler je z viteškim redom železnega križa odlikoval grenadirja Guntherja Halma, ki pripada nekemu oklopnemu polku in se je v občudovanja veliki meri odlikoval v nedavnih bojih pri El Alameinu. Ostal je sam pri protitankovskem topu, a je vztrajal kljub silovitemu sovražnemu navalu in uničil 7 angleških tankov, tako da je znatno prispeval k zavrnitvi sovražnega napada. Gunther Halm je najmlajši vitez reda železnega križa, saj mu je komaj 19 let.

* **Ribji trg v Italiji.** V mesecu juliju je bilo na raznih tržiščih v Italiji prodanih 35.388 stotov rib. V istem mesecu lanskega leta je številka znesla samo 17.665 stotov.

* **Center za proučevanje židovskega problema v Genovi.** V Genovi je bil ustanovljen center za proučevanje židovskega problema, kakršni se snujejo pod okriljem ministrstva za ljudsko prosveto po vseh večjih mestih Italije. Za rektorja novega središča je bil imenovan prof. Giovanni Demprini.

* **Izločevanje Židov na Rumunskem.** Rumunski vladni komisar, ki mu je poverjena ureditev židovskega vprašanja v vsej državi, je pretekli četrtek razpustil vse cionistične organizacije in je njihovo premoženje prenesel na židovsko centralo. Tako so bile v teku zadnjih 6 mesecev odpravljene na Rumunskem vse židovske organizacije in je bilo njihovo in člansko premoženje postavljeno pod državno nadzorstvo. Po zadnjih štetjih je živelo na Rumunskem do junija 1940 okroglo 750.000 Židov. To število je doslej vpadlo na kakih 270.000. Kakor v Bukarešti in drugih mestih, nastopajo tudi poleželske občine proti Židom in jim onemogočajo trgovanje. Največ Židov živi zdaj v Bukarešti in sicer 97.868 ali 56% vseh rumunskih Židov.

* **Vojni ujetniki kot poljski delavci.** Objavljeni so predpisi, po katerih smejo poljedelci uporabljati vojne ujetnike za poljska dela. Zainteresirano kmetijsko podjetje mora za dovoljenje zaprositi neposredno Ministrstvo za poljedelstvo in gozdove, prošnji pa mora priložiti mnenja krajevnih instanc, upravne, politične in sindikalne. Ministrstvo bo takim prošnjam ustreglo v primeru, če vojna oblastva z ozirom na zemljepisni položaj posameznega kraja in lokalne razmere ne bodo izrazile pomislekov.

IZ LJUBLJANE

u— **Himen.** Poročila sta se včeraj v cerkvi sv. Petra Zora Gustinčičeva, trgovka in arh. Albert Gospodarič iz Ljubljane. Bilo srečno!

u— **Maša zadušnica za pokojnim g. Jožetom Majerjem** se bo darovala v sredo ob 6. zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

u— **Ob mlaju** je vreme rado spremenljivo. Mlaj bo danes ob 3.28 zjutraj. Noči so temne, vendar jasne in na nebu se svetijo številne zvezde. Hladne so sedanje noči, da se ozračje tudi čez dan ne more kaj preveč ogreti. Zato se je tudi naše vodovje že precej ohladilo. V ponedeljek je bila jutrnja temperatura 10,8° C, čez dan pa se je dvignila na 24,8° C. Medtem ko so čez dan nekajkrat oblaki preprezali nebo, se je ozračje na večer spet zjasnilo. Ponoči in zlasti proti jutru je Ljubljano zajela precej gosta megla. Torkova jutrnja temperatura je bila 9,8° C. Ko je posijalo sonce, se je megla brž razgubila. Čez dan so oblaki večkrat zakrili sonce, ki pa je naposled spet zmagalo.

u— **Razdeljevanje drv za avgust.** Mestni preskrbovalni urad bo v četrtek in petek 13. in 14. t. m. ter prihodnji ponedeljek in torek 17. in 18. t. m. prebivalstvu razdeljeval trda drva v telovadnici v šoli na Grabnu na Zoisovi cesti št. 5. Vsak prosilec mora prinesti s seboj mesarsko knjižico in potrdilo hišnega gospodarja, da prosilec nima zaloge drv, da nima svojega gozda in da nima plina. Upravičenci dobe za avgust na osebo po 25 kg drv za 8 L. Ko drva plača, dobi nakaznico in z njo določeni dan drva na mestni pristavi v Povšetovi ulici. V četrtek in petek 13. in 14. t. m. bodo dobili nakazila za drva samo oni prosilci, ki meseca julija še niso dobili drv. V ponedeljek in torek 17. in 18. t. m. bodo pa dobili nakaznice za drva tudi tisti prosilci, ki so dobili drva že za mesec julij, vendar pa sedaj morajo spet predložiti potrdilo hišnega gospodarja. Opozarjamo, da bodo organi mestnega preskrbovalnega urada pregledovali in se hodili prepričevat, ali so navedbe potrdil resnične ali ne. Zato naj hišni gospodarji ta potrdila podpisujejo šele tedaj, ko se prepričajo o resničnosti navedb prosilca.

u— **Vegova ulica** bo ob lepem vremenu 4 do 5 dni za vozni promet deloma zaprta zaradi naprave cestne površinske previeke S tem delom bo vozišče končno utrjeno.

u— **Bizoviške perice onkraj mestne meje** naprošajo mestne gospodinje, naj bi prišle v petek popoldne na mejo po oprano perilo in zaradi razgovora o prevzemu perila v pranje. Gredo naj po Poljanski in Litijski ulici naravnost do meje.

u— **Gospo,** ki me je v soboto na trgu vprašala, čigava je denarnica, prosim, naj se zglasi na stojnici A. Bucik, Pogačarjev trg.

u— **Krojači in šivilje** naj dvignejo napisne table glede uvrstitve v razrede pri odseku za obrtništvo v Čopovi ulici 1.

u— **Gostilna Marinšek, Prečna ulica** Cenjene goste opozarjam, naj si jedilni pribor prinesejo s seboj, ker mi je že vse zmanjkalo, za kupit ga pa ne dobim.

Z Gorenjskega

Družine z mnogimi otroki je pretekli teden obiskoval okrožni vodja Pilz v Kamniku. Pri enih je s pomočjo socialnega urada odpravil različne nedostatke, pri drugih je urejal stanovanjske težave. Nekaterim je dal podpore v denarju ali v živilih. Te dni je tudi sklical vse vodje celic iz Kamnika in jim dal različna navodila.

V Tuhinjski dolini so ustanovili tovarištvo vojakov bivše avstrijske armade in je pristopilo 53 članov. Tovarištvo vodi bivši major Franc Globotschnig. Med prijavljenci je tudi vojni poškodovanec Janez Zajc, ki se je 1878 udeležil z »Janezi« pohoda v Bosno in je bil zadet v koleno. V visokih letih je še zelo čvrst in mu pravijo, da je živi koledar, ker ga odlikuje izreden spomin.

Na vzhodni fronti je padel Run baron pl. Larisch-Grossnimsdorff. Bil je konjeniški poročnik in je padel na čelu svojega oddelka Odlikovan je bil z železnim križem in s kavalerijskim napadalnim znakom. Nadalje je padel na vzhodni fronti koroški rojak Herman Eisner, ki je bil med najbolj vnetimi pripadniki narodnega socializma v šentviškem okraju. Boril se je že za časa Avstrije, pozneje pa na Francoskem in na Norveškem

Okrevališče za koroške matere. Graščina na Ravnem pri Guštanju, last grofa Thurna, je preurejena, kakor smo že poročali, v gospodinjsko šolo. V teku počitnic so tu nastanjene koroške matere iz raznih okrožij. Predvsem so to kmetice in dninarice. Vrstijo se v dveh oddelkih in preživljajo dopust v dobi štirih tednov. Strežejo jim skrbnice iz urada za narodno socialno skrbstvo. V posameznem oddelku je po 25 kmetskih mater.

Šola za mlade plezalce. Po smernicah sodelovanja med organizacijo Hitlerjeve mladine in Nemškim planinskim društvom sta na Koroškem v teku dva visokoalpinska tečaja za bodoče planinske voditelje in planinske učitelje. Prirejeni sta dve taborišči v koroških planinah, kjer so mladeniči dobili potrebno opremo, ki jo obdržijo tudi za poznejši čas. Sledili bodo še nadaljnji tečaji, da se mladeniči izvežbajo v planinskem smučanju, planinskem plezanju in še v razni planinski spretnosti. Z nasvetom in dejansko pomočjo stoji tečajnikom ob strani vojaška visokoplaninska šola. Ob zaključku bo moral vsak tečajnik opraviti izpit, nakar bo prejel diplomo planinskega vodnika.

Pod Svinjo planino je neki bik zašel na tuj pašnik. Hlapec Jože Hilberger ga je hotel spraviti za domačo ograjo. Tedaj pa je bik zdivjal in je hlapca silovito obdelal z rogovi in kopiti. Polomil mu je več reber. Na pomoč je prihitel neki drug hlapec, katerega se je bik tudi takoj lotil in ga tako zdelal, da je siromak kmalu nato izdihnil. Ko je še sam gospodar Janez Hetzerer hotel bika ukrotiti, ga je besna žival tako poškodovala, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Šele čez čas se je bik umiril in se sam vrnil v domačo stajo.

Krajevne skupine iz Roža so priredile v nedeljo »rožnodolski dan« v Borovljah. K slavnosti je prišel tudi okrožni vodja dr. Pototschnig. Položil je venec na grob dveh koroških vojakov, ki sta padla lani 6. aprila na Ljubelju. Prirejene so bile strelske tekme, pri katerih je najbolje odrezal boroveljski župan. Obenem so bile na sportnem igrišču tekme Hitlerjeve mladine in je zmagal boroveljski oddelek. Višek je bilo proščenje s slavnostnim sprevodom v ljudskih nošah. Prepevali so pesmi in praznovali žetveni praznik. Po zaključku vseh prireditev je okrožni vodja počastil zmagovalce v posameznih tekmah. Tudi boroveljska pevska skupina je odnesla prvenstvo.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 12. avgusta: ob 17.30: Kralj na Betajnovi Izven. Cene od 10 lir navzdol

Radio Ljubljana

SREDA, 12. AVGUSTA 1942-XX

7.30: Lahka glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Koncert tenorista Andreja Jarca (na harmoniko ga spremlja A. Stanko). 13.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Klasični orkester, vodi dirigent Manno. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.15: Koncert Komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Italijansko in špansko glasbo izvajajo: sopranistka Marija Fiorenza, čelist Massimo Amfitheatrof in pianist Giorgio Favar. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Lahka glasba. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Koncert vodi dirigent Petralia. 21.10: Predavanje v slovenščini. 21.20: Bolonjski kvartet harmonik in kitar. 21.35: Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta (L. Pfeifer: I. violina, A. Dermelj: II. violina, V. Šušteršič: viola, Č. Šedlbauer: čelo). 22.30: Pisana glasba. 22.45: Poročila v italijanščini.

Iz Spodnje Štajerske

O celjskem okrožju pravi mariborski dnevnik, da spada po obsegu in po številu prebivalstva med največja okrožja v nemški državi, na Štajerskem pa je to sploh največje okrožje. Okrožni vodja Dorfmeister prireja nadaljnja zborovanja. Pretekli petek in soboto je bil sklican v Celju velik okrožni zbor, ki so se ga udeležili krajevni vodje, vsi župani, orožniški stražmojstri in vsi vodje posebnih upravnih uradov. Zborovanje je bilo v okrožni hiši. Dorfmeister je imel daljši govor, v katerem je rekel, da cmizdrovci in jamralci poslej v celjskem okrožju ne bodo imeli več prostora. Sledilo je še posebno zborovanje krajevnih voditeljev, v soboto pa je bilo posebno zborovanje županov. Razpravljali so o najvažnejših političnih in gospodarskih zadevah celjskega okrožja.

Poroka. V Mariboru sta se poročila mariborski mladinski vodja Reinhold Bühn in gdč. Marija Grabnerjeva. Slovesno ju je ogovoril zvezni mladinski vodja Schilcher.

Za nemški Rdeči križ so v nedeljo zbrali na Štajerskem več prispevkov kakor prejšnje nedelje. Celjsko okrožje je darovalo 52.000 mark, Ljutomer 7.000, Maribor-mesto 42.000, Maribor-dežela 36.000, Ptuj 24.000, Brežice 18.000 in Trbovlje 11.000 mark. Okrožje Maribor-mesto prvači z družinskim povprečkom 2.25 mark med spodnještajerskimi okrožji in je na petem mestu v štajerski deželi.

Štajerske ure za vojake. Poročali smo pred tedni, da so koroški urarji poslali koroškim vojakom na fronti posebno zbirko žepnih in zapestnih ur. Po njihovem zgledu so se odločili za enako darilo štajerski urarji in sicer je štajersko urarsko združenje zbralo za vojake na fronti 132 ur. Med njimi je baje nekaj takih, ki so vredne do 300 mark.

Novi grobovi. V Mariboru je umrla v soboto gospa Luiza pl. Milinkovićeva, soproga upokojenega kapetana bojnega broda Milana viteza Milinkovića. Bila je iz ugledne družine v Kasslu. Pokopali so jo v ponedeljek na mestnem pokopališču. — Nadalje so umrli v Mariboru: 45-letni gradbeni vodja Janez Pirker, 63-letni upokojeni železniški ključavničar Feliks Moser, 83-letna pekova vdova Marija Zinauerjeva, v Studencih pa 48-letni Franc Miško.

Nove znamke. Od 1. avgusta 1942 dalje prodaja nemška državna pošta posebno znamko za 6 pfenigov v prid tekmovanjem SA, ki bodo trajala od 15. avgusta do 15. septembra. Znamka ima podobo znaka SA in jo je izdelal berlinski umetniški par Axter-Heudtlas. Znamko prodajajo vsi poštni uradi do konca septembra.

Nesreča. V kamnolomu pri Zgornji Sv. Kungoti je padel 33-letni Jože Lukas 15 m globoko in se nevarno polomil. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Že petemu je rešil življenje. Nedavni večer je šla 22-letna mestna uslužbenka Pavla Ivanuševa iz Ormoža se kopat v Dravo. Plavala je kak kilometer vzdolž reke in je hotela doseči novi dravski most, ki ga zdaj gradijo. Pri mostu jo je deroča Drava potegnila s seboj. Dekle je zavpilo na pomoč. Uspelo ji je še doseči kakih 60 m oddaljeni Jeremicov mlin, kjer se je prijela za verigo. Njene klice na pomoč je čul mlinar Ivan Jeremic. Potegnil je dekle za lase iz vode in jo s pomočjo Ludvika Borka, ki je tudi prihitel na pomoč, spravil v čoln ter ji rešil življenje. To je že peti primer, da je Ivan Jeremic rešil ljudi skoraj gotove smrti.

Iz Hrvatske

Poglavnik v Bosni. V spremstvu nemškega poslanika Siegfrida Kascheja in nemškega generala Stahla se je hrvatski državni vodja zadnje dni mudil v Bosni in je pri tej priliki obiskal hrvatske in nemške vojne edinice. Živo se je zanimal tudi za obnovitev dela v pokrajinah, ki so bile nedavno očiščene partizanov. Pri tej priliki je Poglavnik razdelil tudi dolgo vrsto odlikovanj najvnetejšim pripadnikom hrvatske in nemške vojske. Kakor poročajo listi, je posadka v vseh krajih, ki jih je obiskal, priredila Poglavniku slovesen sprejem.

Zunanji in finančni minister v inozemstvu. Zagrebški listi so objavili uradno sporočilo, da je Poglavnik imenoval ministra notranjih zadev Artukoviča za zastopnika ministra zunanjih zadev in trgovinskega ministra dr. Totha za zastopnika finančnega ministra, dokler se ta dva nahajata v inozemstvu. Cilj in namen potovanja zunanjega in finančnega ministra v inozemstvo v tem uradnem sporočilu ni naveden.

Odlikovanci iz prve svetovne vojne ustanavljajo svoje taborišče. Hrvatski bojevniki, ki so bili v vojni 1914-1918 odlikovani, so te dni imeli v Mostaru sestanek, na katerem so sklenili, ustanoviti taborišče odlikovanih hrvatskih bojevnikov iz prve svetovne vojne v Stolcu.

Turški novinar v Zagrebu. V Zagreb je prispel turški novinar Šakir Čečen, dopisnik znanih turških listov »Ašam« in »Ulus«. Ugledni gost dobro pozna Hrvatsko in njene razmere, ker je svoj čas mnogo potoval po nji.

Urejanje Poglavnikove ulice v Sarajevu. Že lani so se na podlagi novega regulacijskega načrta začela dela za ureditev in razširitev nekaterih sarajevskih ulic. V Poglavnikovi ulici, ki teče skozi sredino mesta in predstavlja reprezentativni in najprometnejši del Sarajeva, rušijo mnoge stare zgradbe, da na njih mestu zrastejo velike moderne palače. Po vsej Poglavnikovi ulici bo tekla tudi dvotirna tramvajska proga.

Poglabljanje hrvatsko-slovaških kulturnih vezi. Nedavno je Matica hrvatskih igralskih amaterjev gostovala v slovaškem Narodnem gledališču v Bratislavi. Gostovanje je doseglo zelo velik uspeh. — O priliki glasbenih svečanosti v Trenčanskih toplicah, ki so letos potekle posebno slovesno, ker je bila s prireditvijo združena proslava 5 letnice njihovega obstanka, je z velikim uspehom nastopil hrvatski glasbeni trio Maček-Šilek-Janigro.

Novi val sarajevske radio oddajne postaje. Od 30. julija oddaja sarajevska radio postaja na srednjem valu 222,6 metrov, ker na njenem dosedanjem valu odslej oddaja banjaluška postaja.

Osiješko gledališče na gostovanju v Brodu. Prihodnje dni bo osiješko gledališče gostovalo v Brodu na Savi. Na sporedu so »Ulični pevci«, »Mirandolina«, »Namišljeni bolnik« in Nušičev »Nenavadni človek«. Gostovali bo lo najprej v Bosanskem, nato pa v Slavonskem Brodu.

Iznajditelji pripravljajo razstavo. V Zagrebu že 9 let deluje strokovna organizacija iznajditeljev in izumiteljev, ki ima lepo vrsto uspehov za sabo. Za prihodnje leto pripravlja organizacija prireditev mednarodne razstave, za katero vlada že zdaj živo zanimanje.

Pred ustanovitvijo hotelske šole v Zagrebu. Zainteresirani gospodarski krogi na Hrvatskem se živo zavzemajo za ustanovitev državne hotelske strokovne šole v Zagrebu. Tujskoprometni oddelek ministrstva za trgovino, obrt in industrijo, ki je dal pobudo za ustanovitev, je že izdelal zakonski osnutek.

Rečni promet na progi Zemun—Vukovar. Z odlokom ravnateljstva hrvatskega rečnega brodarstva je otvorjen rečni potniški promet po Donavi od Vukovara do Zemuna. Parniki gredo trikrat na teden v obe smeri, v kratkem pa bo zveza vzpostavljena vsak dan.

Prehajanje dijakov s šole na šolo. Ministrstvo prosvete je poslalo okrožnico ravnateljstvom vseh srednjih šol in učiteljišč z opozorilom, da je prehajanje s šole na šolo brez posebnega dovoljenja ministrstva prepovedano.

Odbor za pomoč ranjencem v Travniku. V Petrinji se je osnoval odbor za pomoč ranjenim domobrancem in ustašem, ki se lečijo v travniški državni bolnici.

Živahna gradbena delavnost v Zagrebu. Gradbena delavnost je v Zagrebu kljub vojnim razmeram prav živahna. V zadnjem času je bilo podeljenih nad 100 novih gradbenih dovoljenj, med njimi tudi dve dovoljenji za zgradbo tvorniških poslopij. Gradbena vrednost poslopij, ki so pravkar v zidavi, se ceni na 100 milijonov kun. Precejšen delež v gradbeni podjetnosti zavzema država.

16 novih sadnih sušilnic v Hrvatskem Zagorju. V Hrvatskem Zagorju je sadjarstvo prav lepo razvito, zlasti je mnogo sliv, ki so letos bogato obrodile. Velika župa Zagorje je sklenila nabaviti 16 novih sušilnic, da se pridelek bolje izkoristi, kakor je bila navada doslej. Za nabavo je dovoljen kredit 160.000 kun.

Borba proti endemični sifilidi v Bosni. Zavod za pobijanje endemične sifilide v Banji Luki, ki je bil ustanovljen par mesecev po obnovitvi nezavisne države Hrvatske, beleži v svojem delu prav lepe uspehe. Zavod je nameščen v posebnem poslopju poleg Higienskega zavoda, vodi ga pa dr. Selski. Z delom se je začelo v vlaseniškem, srebreniškem, višegradskem in maglajskem okraju. Zdravniki so pregledali 300.000 oseb. Za injekcije se je porabilo 30 kg salvarzanovih in 240 kg bizmutovih preparatov. Zdravniki pregledujejo prebivalstvo Vrbanje nekaj kilometrov od Banje Luke, Prijedora in Razboja. V Razboju je otvorjena zdravstvena postaja za pobijanje malarije in endemične sifilide.

Uspehi gospodarske policije. Gospodarska policija v Zagrebu, katere glavna naloga je, pobijati verižništvo in kupčijo na črni borzi, razvija po vsej Hrvatski, zlasti hotno razcvita, živahno delavnost. Zagrebški listi vsak dan prinašajo dolge sezname imen kupčevalcev, po večini nelegalnih trgovcev in tihotapcev, ki so bili zasačeni na dejanju in jih je doletela zaslužena kazen. Verižniki in črnoborzijanci so za svoje delovanje deležni zapornih kazni, hkratu pa tudi občutnih denarnih glob

Borba proti tihotapcem in črnoborzijancem. Policijska oblastva v Zagrebu in po vsej državi z vso vnemo preganjajo tihotapstvo in trgovino na črni borzi, ki sta največja sovražnika redne oskrbe prebivalstva. V prvi polovici letošnjega leta je gospodarska policija raznim krivcem na tem področju naložila 5,080.588 kun globe in 2439 dni zapora.

Vandali delajo škodo po vrtovih in njivah. Zagrebški listi prinašajo naslednji uradni opomin: Opaža se, da razni neodgovorni ljudje delajo škodo na zemljiščih, ki so obdelana in posejana s prehrani prebivalstva potrebnimi življenjskimi potrebščinami. Mestno poglavarstvo zato opozarja občinstvo, naj v splošno korist ne dela take škode in spoštuje tujo lastnino. Mestno poglavarstvo bo proti vsakemu škodljivcu brezobzirno uvedbo najstrožji kazenski postopek, po teži dejanja pa ga bo tudi izročilo na prisilno delo.

Iz Srbije

Za večjo delovno disciplino. Svoj čas je beograjska vlada objavila uredbo o omejitvi svobode zaposlitve, po kateri morajo delovne moči ostati na odkazanem delovnem mestu oziroma ga smejo menjati samo na odredbo pristojne instance. Zdaj je bila uredba izpopolnjena še s kazenskimi določili. Upravna oblastva kaznujejo prekrške te uredbe in odredb, ki so izdane na njeni osnovi, s prisilnim delom od treh mesecev do enega leta, odnosno, če gre za ženske ali za dela nezmožne osebe, z zaporom od treh mesecev do enega leta.

Zgradba nove ginekološke klinike v Beogradu. V izvajanju načrta za izgradnjo beograjske univerze so vnovič začeli graditi veliko, moderno ginekološko kliniko. Poslopje so bili začeli zidati že pred izbruhom vojne, potem pa so dela zastala do teh dni.

Delavnost nemške narodnostne skupine v Beogradu. V četrtek dne 6. t. m. je okrožni vodja Brücker govoril na skupščini nemške narodnostne skupine v Beogradu. Podal je kratek pregled dela, ki ga je skupina opravila v teku preteklega leta. To dobo označuje dotok tisočev pripadnikov nemške narodnosti, tako da je organizacija morala založiti vse svoje razpoložljive moči. Velike naloge so bile zastavljene zlasti socialnemu skrbstvu, ker je dotok prihajal predvsem iz siromašnejših plasti in slojev, ki jih je bila vojna hudo prizadela. S podporo vodstva iz rajha pa je bilo doseženo vse, kar je bilo potrebno. Živahno pozornost je organizacija posvetila tudi svetovnonazorni izobrazbi. Na sredi je delo prekinil poziv vodje narodnostne skupine za vstop pod orožje v oddelkih SS. Z vsemi orožja sposobnimi moškimi iz narodnostne skupine so se odzvali pozivu tudi vsi funkcionarji narodnostne skupine, tako da so morali njihove funkcije v organizaciji prevzeti namestniki. Čeprav so s tem nastale težave na vseh področjih, je rekel Brücker, vendar je organizacija lahko zadovoljna z delom, ki je bilo opravljeno v prvi četrtini drugega leta. Nemška mladina iz Srbije ima svoje taborišče, ki služi tako vzgoji kakor oddihu. Nemška akcija med deco je bila v preteklem letu izvršena v vsem nameravanem obsegu. Na koncu je okrožni vodja pozval vse pripadnike in pripadnice nemške narodnostne skupine, naj svoje delo v bodoče vršijo še z večjo disciplino in zvestobo kakor doslej.

SPORT

Teniške novice

Dve mednarodni konkurenci pred odločitvijo

Prihodnji petek se bo spet začel nov mednarodni turnir na teniških igriščih, in sicer predzadnje srečanje za rimski pokal med najboljšimi igralci Italije in Hrvatske v Viareggiu, ter zato ni odveč, če pred to odločilno preskušnjo, ki bo prinesla zmagovalcu skorajda naslov najboljšega teniškega naroda v Evropi pregledamo nekoliko, kako se je ta sedaj najpomembnejša konkurenca razvijala do sedaj.

Predvsem moramo povedati, da je vodstvo nemške teniške zveze sredi tekmovanja umaknilo svoje tekmovalce in sedaj ne sodelujejo več, iz raziogov pač ker sta dva njena najmočnejša predstavnika zaposlena z važnejšimi nalogami na drugih terenih. Tako so ostale v borbi samo še Italija, Madžarska in Hrvatska. Italijansko moštvo je spravilo doslej dve gladki zmagi, in sicer proti Madžarski v Rimu in proti Hrvatski v Zagrebu, medtem ko se je moralo zadovoljiti z remisi z Madžarsko v Budimpešti in z Nemčijo v Milanu

Podrobneje so se ta srečanja (brez upoštevanja nastopov proti Nemčiji) končala takole: Italija—Madžarska 5:1 v Rimu, Italija—Hrvatska 5:1 v Zagrebu, Italija—Madžarska 3:3 v Budimpešti in Madžarska—Hrvatska 4:2 v Zagrebu. Z bližnjim dvobojem v Viareggiu bo Italija opravila svoje nastope in bo ostal neodigran samo še turnir med Madžarsko in Hrvatsko v Budimpešti, ki ga bodo brškone tudi še spravili pod streho v teku tega meseca. Bodisi kakor koli, italijanska ekipa ima prav za prav to lovoriko za letos že dobljeno, ker je ne glede na njen zadnji nastop že nabrala pet točk in je torej ne more več dohiteti niti Madžarska niti Hrvatska.

V tekmovanju za srednjeevropski pokal, za katerega igrajo najboljše teniške igralke iz istih držav, vključno Nemčije, je situacija nekoliko bolj nejasna. V tem tekmovanju igra vsaka reprezentanca samo enkrat z vsako drugo, kar pomeni, da s tremi edinimi nastopi tudi izčrpa vse možnosti za ocenjevanje. Do sedaj je italijanska reprezentanca nekoliko na boljšem, ker je odigrala in zmagala že dvakrat, in sicer proti Hrvatski in Nemčiji. Nemške igralke so prav za prav že izločene iz odločitve za najboljše mesto ker so izgubile najprej proti Italiji in potem še proti Madžarski. Enako velja tudi za Hrvatice, ki so že izgubile srečanje z Italijankami in nimajo skoraj nobenih možnosti, da bi se uveljavile proti Madžarkam, tembolj, ker imajo predstavnice budimpeštanskega tenisa v svoji sredi sedaj še odlično igralko Florianovo, ki je svoj čas zastopala bivšo Jugoslavijo, v zadnjem letu pa se je stalno preselila na madžarsko stran. Hrvati so proti pritegnitvi te igralke v madžarsko reprezentanco vložili protest, o katerem pa je malo upanja, da bi bil rešen ugodno zanje, gotovo pa ne tako pravočasno, da bi rešitev utegnila vplivati na sestavo madžarske reprezentance za ta konkretni primer. Po vsem tem bo torej vprašanje najboljših teniških igralk v Evropi rešeno v srečanju med madžarsko in italijansko reprezentanco, pri čemer pa bodo Madžarke imele to prednost, da bodo lahko igrale na lastnih igriščih.

Dosedanja srečanja v tej konkurenci so se končala z naslednjimi izidi: Italija—Hrvatska 5·0 v Zagrebu, Italija—Nemčija 3:2 v Vicenzi in Madžarska—Nemčija 3:2 v Berlinu. Na sporedu pa bodo še naslednji trije dvoboji: med Italijo in Madžarsko v Budimpešti, med Nemčijo in Hrvatsko v Berlinu ter med Madžarsko in Hrvatsko v Budimpešti.

* *

Na mednarodnem teniškem turnirju v Bastadu na Švedskem je prišel znani madžarski igralec in najboljši predstavnik evropskega tenisa Josip Asboth do dveh lepih uspehov. V singlu je porazil zelo močnega Šveda Schröderja v treh setih in tudi v mešanem doublu je ob strani Kerstin Nissonsove dobil partijo proti dobremu švedskemu paru Lagerborg-Rohlsson, prav tako v treh setih.

* *

Tega mednarodnega turnirja se v družbi mnogih teniških »kanonov« udeležuje tudi švedski kralj Gustav ki je kljub svojim 84 letom še zmerom najrajši na teniškem igrišču. V igrah v dvoje si je letos izbral za partnerico odlično dansko igralko Hildo Sperling, s katero se namerava postaviti po robu marsikateremu mlajšemu paru. Njegova partnerica je po rodu Nemka in je še pred poroko na Danskem spravila marsikatero lovoriko po nemških igriščih.

* *

Propaganda za tenis v Turčiji, ki sta jo v nemali meri poživila oba nemška igralca dr. Eggert in Koch o priliki svojih gostovanj v Ankari in Carigradu, je razmajala tudi mestno upravo v Carigradu, da bo dala enemu tamkajšnjih teniških klubov na svoje stroške zgraditi krasen klubski dom, kjer se bodo zbirali igralci in uživali vse mogoče udobnosti kadar bodo hoteli igrati tenis.

Še nekaj nedeljskih

Plavalke v Budimpešti, veslači bolj uspešni doma

Mednarodni plavalni dvoboj med ženskima reprezentancama Madžarske in Italije v Budimpešti je prinesel domačinkam visoko zmago. Z 20 točkami razlike so to pot Madžarke dobile to srečanje, prav gotovo v razmerju, ki je nekoliko neobičajno, kadar se merijo med seboj najboljši iz vseh držav. Pravijo, da je bilo v nedeljo preveč sonca in preveč tople vode na Margaretinem otoku, kjer je bila prireditev, toda mimo tega priznavajo tudi italijanski strokovni krogi, da vse to in tudi nastop na tujih tleh ne daje Italijankam pravega opravičila za tako hud poraz. Sicer pa bomo še kaj slišali o tem!

Od številk bi hoteli ponatisniti za naše čitatelje samo naslednje:

Na 100 m prosto: 1.) Novak (M) 1:11.4, 2.) Finc (I) 1:13.2; na 200 m prsno: 1.) Lomhegy (M) 3:21.4, 2.) tudi Madžarka 3:28.6, 3.) Dorenzini (I) 3:28.8; v stafeti 4×100 m prosto: 1.) Madžarska 4:57.5, 2.) Italija (Figari, De Meglio, Kuschnig Finc) 5:00; na 400 m prosto: 1.) Novak (M) 5:49, 2.) tudi Madžarka 5:54.4, 3.) De Martino (I) 6:17; na 100 m prsno (brez vpliva na končno oceno): 1.) Somogyi (M) 1:34.2, 4.) Precop (I) 1:48.6; na 100 m hrbtno: 1.) Novak (M) 1:20.6, 2.) tudi Madžarska 1:27, 3.) Bertuzzi (I) 1:27.2. V skokih s 3 m deske so bile močnejše Madžarke, s 5 m in z 10 m stolpa pa Italijanke, toda ti edini prednosti nista mogli mnogo spremeniti na celotnem izkupičku, ki se je glasil: Madžarska 47, Italija 27 točk.

* *

Na mednarodnih veslaških tekmah v Leccu so poleg domačinov nastopili tudi Švicarji, Madžari in Hrvati, toda pri vsem tem so domači čolni le zasedli večino prvih mest. To velja za četverec s krmarjem, dvojke s krmarjem, za vožnjo posameznika, za četverec brez krmarja in za osmerec. V slednji točki so nastopili tudi veslači zagrebškega Gusarja, ki pa so se morali zadovoljiti s častnim drugim mestom — precej zadaj za zmagovitim moštvom veslačev Aniene iz Rima. Italijanski veslači so na tej prireditvi velikega obsega spet lahko enkrat dokazali visoko stopnjo italijanskega veslaškega športa.

*

Kadar se boksarske prireditve končajo prehitro za občinstvo, so po navadi krivi takega konca knock-outi. Čisto drugače je nedavno potekla taka amaterska prireditev na Dunaju. Bilo je tako, da ni bil k. o. eden izmed nastopajočih, temveč se je podrl ves leseni odor pod njima. Ko se je eden izmed boksarjev pretrdo naslonil na vrvi, se je vse ogrodje sesulo in sta samo na srečo ostala oba borca nepoškodovana. O prireditvi so zapisali, da je bila prekinjena zaradi tehničnih ovir med borbo.

Po vzorcu Španije, Švice in Švedske bo zdaj izvedla svojo kolesarsko vožnjo po vsej državi tudi Slovaška. Proga je bila razdeljena na pet etap, prireditev pa je, kolikor se dá posneti iz skromnih prvih virov, že v teku.

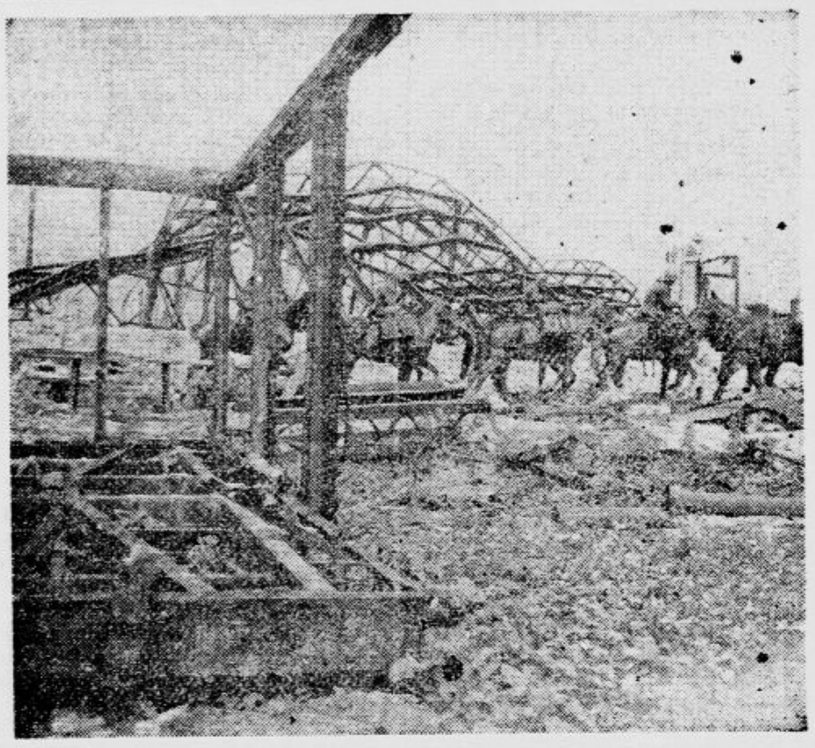

Italijanski konjeniški oddelki na poti skozi kraj, ki ga je nedavno tega na ruski fronti zasedla italijanska vojska

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Pomočnika

in vajenca za poniščveno mizarstvo, sprejmem. Černe August, Vodnikova, Ljubljana. 10607-1

Službe išče

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Mlada služkinja

ki ima rada otroke, gre k mali družini ali k živilji kot učenka. Naslov v ogl. odd. Jutra. 10625-2

Prodam

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Krojaške odpadke

volnene in bombažne, pletiljske ter šiviljske odrezke, kakor vse tekstilne odpadke kupuje: Gerkman, Hrenova ul. 8. 99-6

Parkete

hrastove in bukove dobavlja Jos. R. Püh, Ljubljana, Gradaška ulica 22 telefon 25-13 114-6

Širite „JUTRO“

Risalna miza

s kompletno lučjo in »ISIS« aparatom naprodaj. Ogled pri »PROMETU« nasproti Križanske cerkve. — Otroški vozliček in železen štedilnik prodam Napoleonov trg št. 7. (Hišnica.) 10626-6

Otroške vozičke

otroški tricikelj, električni aparat za masiranje, plinski kuhalnik, dobro ohranjena reklamna napisna tabla 190 × 81, staro violino, knjižno omaro, vitrino, lepo samsko spalnico ter drugo dobro ohranjeno pohištvo ugodno naprodaj v trgovini »Ogled«, Mestni trg št. 3, vhod skozi vežo. 10629-6

Posel

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Stavbna parcela

lepa, deljiva, približno 2000 kv. m velika v bližini Tržaške ceste in tramvaja po zelo ugodni ceni naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10634-20

Stanovanja

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

3 sobno stanovanje

s kopalnico, elegantno, iščem v sredini mesta za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik 3«. 10623-21a

Lepo nagrado

nudim kdor mi preskrbi eno ali dvosobno stanovanje — ne predaleč. — Ponudbe pod »Dve osebi« na ogl. odd. Jutra. 10632-21a

Sobe odda

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Sobo

z 2 posteljama, posebni vhod in hrana oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10630-23

Opremljeno sobo

za eno ali dve osebi takoj oddam. — Naslov v vseh posl. Jutra. 10635-23

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom oddam, najraje gospodični. Naslov v vseh posl. Jutra 10633-23

Sobe išče

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Opremljeno sobo

iščem za takoj. Ponudbe pod »Center 66« na ogl. odd. Jutra. 10628-23a

Prazno sobo

s posebnim vhodom, v centru, event. strogo separirano, ali garsoniero, išče domačin za takoj ali za 1. septembra. Ponudbe pod »Uradnik v stalni službi« na ogl. oddel. Jutra. 10620-23a

Živali

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Papagajček

modre barve, ki sliši na ime Peričko, je ušel. — Kdor bi ga našel, se naproša, da ga odda proti nagradi na naslov: A. H. Ulica na Grad 3/I. 10627-27

Stroji

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Šivalni stroj

Singer, okrogli čolniček, moško zimsko suknjo in stensko uro prodam. Naslov v upr. Jutra. 10622-29

Največ oglasov ima „JUTRO“ Inserirajte torej tudi Vi!

Izgubljeno

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Poročni prstan

z graviranim imenom in datumom se je izgubil v soboto 3. t. m. Pošten najditelj se prosi, da ga vrne proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 10636-28

Obrt

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Za tvrdko Anton Kovačič,

splošno pečarstvo, se sprejemajo vsa naročila v restavraciji »Šestica« pri blagajničarki. Prosim stranke, da se poslužujejo tega naslova. 122-30

Priložnosti

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Košnja otave

vzamem tudi čez mestno mejo. Štefanova 12 (preje Srbska). 10624-23

Informacije

Beseda L 0.60, taksa 0.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

500 lir nagrade

dobi, kdor prvi izsledi storilca ali kozo mlekarico, ki je bila odpeljana dne 10. t. m. okoli 11. do pol 12. ure dopoldne iz vogala Vošnjakove in Kralja Vik. Emanuela (preje Bleiweisove) ulice. Koza je bela s črnimi progami, brez rog. Odpeljal jo je mlad visok fantič oblečen v belo obleko, v smeri proti prelazu na Bleiweisovi cesti (preje Tyrševi cesti). Naslov se izve v ogl. odd. Jutra. 27

Dvoboj s kobro

Ko sem bil v Kalkuti, me je povabil moj znanec O' Kelly, uradnik indijske bombaževe družbe, naj ga spremim za nekaj dni v Amendraleh, kjer je stanoval. To je majhna vas na bregu Ganga, kjer so velikanska močvirja s tropično mrzlico. Tam je sedež vzhodnoindijske bombaževe družbe, ki ima velikansko skladišče. Šef tega skladišča je bil moj prijatelj O' Kelly. Stanoval je v bungalovu, ki je bil pokrit z valovito pločevino in je imel več sob in verand.

Močvirje je potilo iz sebe milijone in milijone strupenih moskitov. Kaj so tu pomagale mreže zoper moskite! Na tisoče teh malih krvoločnikov se je utihotapljalo v stanovanje skozi špranje pri okenskih okvirih in vratih. In posledica? Malarija in močvirna mrzlica sta zahtevali vsak dan mnogo žrtev. Kinin zjutraj, kinin opoldne, kinin zvečer — to je bila tolažba vsakemu Evropejcu.

Toda razen okriljenih mučiteljev je bilo v džungli še mnogo drugih nič manj nevarnih sovražnikov človeka. Sovražnikov, ki so zdaj pa zdaj zapustili svoja skrivališča v pustinji in obiskovali kot neljubi gostje človeška bivališča, skrivaje se pod tlemi, za omarami in posteljami — kače! Strupene kače vseh vrst, vseh velikosti, od majhne, kakor trščica velike »cap-nat« do skoraj dva metra dolge »hooded-snake«, ki jih poznamo kot naočarke.

Kakor mi je pripovedoval gospod O' Kelly, so obiskale tudi njegov bungalov že večkrat take strupene kače in on se je že navadil, da je šel vselej, preden je legel, gledat po vseh kotih. Ponoči namreč kobre navadno zlezejo na postelj in se skrijejo pod odejo. Če je človek miren, ni nevarnosti; toplota človeškega telesa je kači prijetna.

»Ampak danes imam že orožje proti tem bestijam, nekaj imenitnega, kar ne strpi nobene kobre v sobi! — Halo — John, kje tičiš? Pridi, John!«

Nekaj je zašumelo na strehi verande in kmalu se je privalilo nekaj temnega, majhnega, kosmatega, srebrnosivega po stopnicah in skočilo O' Kellyu na kolena ter otiralo svoj koničasti gobček ob njegov suknjič. Sedlo je potem predenj kakor psiček in se mu ljubkovalo. M u n g o!

Že večkrat sem slišal, da je ta vrsta malih indijskih opic smrtna sovražnica vseh strupenih kač; kačji strup ji niti malo ne škoduje. V Prednji Indiji je mungo ljubka domača živalca, ki zavoha in najde vsako kačo, ki se vkrade v hišo, in jo uniči. Toda tedaj sem prvič videl to pol metra dolgo živalco. Nikoli bi ne bil verjel, da se zna boriti s sovražnikom, ki je veliko večji od nje. Toda ostri zobčki in gibčni vrat male živalce so pričali o resničnosti vseh govoric. In na večer tistega dne, ko smo sedeli vsi pri mizi, je dvignil svojo glavico nenadno John, ki je ležal zraven nas na stolu, posluhnil in nemirno vihal svoj črni nosek. Skočil je na tla in zlezel skozi odprta vrata v sosedno spalnico O' Kellya.

Takoj nato smo začuli sikanje, prskanje. Vstali smo in hiteli k vratom. Velikanska naočarka je dvigata vrat in glavo z znanim znakom naočnikov, se majala zdaj na to, zdaj na ono stran — in pred njo je čepel, pripravljen na skok, mungo, ušesa je imel pritlačena h glavi. — Zdajci je poskočil, zasadil svoje krempeljčke tik za odprtim kačjim gobcem in ugriznil. — Brizgnila je kri, črna in gosta . . . skoraj meter in pol dolga naočarka se je hotela otresti svojega sovražnika, se premetavala, zvijala, se iznova vrgla kvišku in zaman hlastala po mungu. Prav tako naglo, kakor jo je napadel, je mungo spet pustil naočarko, odskočil z dosega njenega gobca, toda z nožicami se je ujel na rep kače in se zakasnil. V trenutku se je okrenila kačja glava, strupeni, kakor šivanka ostri zobje so se zapičili ubogi živalci v tilnik. Toda že se je John prevrnil, potem se je dvignil in se zopet zagrizel kači v vrat. Dvakrat — trikrat so ostri zobčki ugriznili, da so kar pokale kosti, in že se je kobra začela zmerom bolj počasi gibati. Še nekajkrat se je zganilo valjasto telo kače — potem pa je obležalo mrtvo . . .

In John, mali junak, ki je pravkar dobil v telo toliko strašnega strupa, da bi usmrtil najbolj korenjaškega človeka, se je samo nekoliko otresel in že je s slastjo pil mleko, v katero smo prilili nekaj kapljic whiskya. Za mrtvo kačo se ni menil. Njegovo delo je bilo za tisti večer končano.

Konj je pričal zoper njega

Sodišče v Stockholmu je pred dnevi obravnavalo nenavadno zadevo, v kateri je kot glavna priča nastopil konj zoper svojega gospodarja, nekega mestnega vrtnarja.

Vrtnar se je — iz bog ve kakšnega razloga — čez mero vdajal pijači. Bilo mu je sodno prepovedano obiskovanje gostiln, a mož se je požvižgal na prepoved in popival dalje, da je bil z njim velik križ Nedavno je dobilo sodišče prijavo, da vrtnar brez premora greši proti sodni odredbi. Sodišče ga je pozvalo na zagovor, a mož je vztrajno tajil. Priče so sicer zatrjevale, da so ga mnogokrat videle pijanega, za obtožbo, da je obiskoval gostilne, pa ni bilo zadostnega potrdila. Takrat je državni pravdnik predlagal sodniku, naj v dokazilnem postopku seže po skrajnem sredstvu — naj pokliče vrtnarjevega konja na pomoč. Sodnik se je pobudi odzval in naslednje jutro sta ob času, ob katerem je vrtnar iz svojega domovanja v predmestju vsak dan na vozu s svojim konjem odhajal v mesto v službo, z državnim pravdnikom namesto njega sedla na voz in pognala. Na razmeroma kratki vožnji so prišle strašne reči na dan. Pred prvo krčmo ob poti proti mestu se je konj sam od sebe ustavil. Ko sta zastopnika pravice nato pognala, je konj leno napravil nekaj korakov, pred prvo naslednjo hišo, iz katere je bog roko molel, pa se je vnovič ustavil. Na poti od doma do mesta je konj na ta način napravil tri postaje, šele nato se je spustil v dir in v redu tekel do mestne vrtnarije. Sodnik in državni pravdnik pa se s temi dognanji še nista zadovoljila, temveč sta ob času, ko je bila vrtnarjeva služba končana, napravila isto pot v obratno smer. Konju sta pustila vajeti in sam od sebe je tokrat krenil po neki drugi cesti, a spet se je zapovrstjo ustavil ob vsaki krčmi, ki jo je redno obiskoval njegov gospodar.

Na podlagi tega nenavadnega pričevanja je bil vrtnar obsojen na dva tedna zapora.

Oglasi v »Jutru« imajo vedno uspeh!

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sožalja in sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše ljubljene žene in sestre, gospe

MULEJ ALBINE

žene posestnika

kakor za poklonjeno cvetje in vence, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo izrekamo gg. zdravnikom splošne bolnice, ki so se prizadevali ohraniti ji življenje, čč. sestram usmiljenkam za skrbno nego ob bolezni, vsem znancem, obiskovalcem pokojne ob bolezni, ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so blagopokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 11. avgusta 1942.

Globoko žalujoči:
MULEJ IVAN, mož,
in sorodstvo.

18

NIVA IN MIKI

Jagode so se sušile na skalovju in gozdni plodovi so se scvrkavali. Potoki so usihali, močvirja so se izpreminjala v šoto. Topoli so otresali pobledelo in mrtvo listje, tako slabotno, da niti drhteti ni moglo več. Enkrat, največ dvakrat v svojem življenju utegne gozdovnik videti topolovo listje tolikanj sežgano od poletnega solnca. To je »kiskiahun« ali znamenje nevarnosti in ne pomeni samo, da te nemara čaka smrt v požaru, ampak tudi ,da boš imel prihodnjo zimo slab lov.

Prve dni avgusta sta prišla Miki in Niva na močvirno ozemlje, kjer je bila vročina tako neznanska, da sta komaj še dihala. Nivi je visel rdeči jezik iz gobca, Miki pa je sigaje taval vzdolž nekega jarka, zaman iščoč trohice vode, da bi se pokrepčal. Nebo je ta čas škrlatelo v čudni svetlobi. Da sta bila le nekaj milj dalj v stran, bi bila lahko slišala topot parkljev in butanje težkih teles, ki so obupno bežala pred strašno nevarnostjo ognja. Ne pes ne medved še nista bila doživela grozotne preizkušnje gozdnega požara, a to pot jima je bila namenjena. Onkraj močvirja, ki sta ga prečkala, sta mahoma zagledala prve zublje bledih plamenov, in vroč veter jima je planil naproti, spremljan od zamolklega, enoličnega bučanja, ki je bilo podobno šumu daljnih slapov. Obstala sta in vlekla na uho, trudeč se, da bi z nagonom doumela, kaj se godi. Niva je bil kratkoviden kakor vsi medvedje in ni mogel razločiti ne črnih vrtincev dima, ki so se jima bližali, ne plamenov, ki so švigali iz nižave. Samo vohal je; njegov smrček je bil ves nagrbančen in vse njegovo bitje pripravljeno na beg, ko je Miki s svojimi sokolijimi očmi še kakor prikovan drevenel na mestu. Rohnenje je postajalo čedalje bolj razločno in podoba je bilo, kot bi prihajajo z vseh strani, toda prvi pepelni vrtinec, nema prednja straža požara, se je usipal na jugu. Sledil mu je prvi oblak dima.

S čudnim jekom se je Miki obrnil k Nivi. Medved, čigar predniki so bili v teku stoletij kdo ve kolikokrat prestali to obupno dirko s smrtjo, je moral prevzeti vodstvo. Zdaj ni več potreboval bistrih oči: vedel je, kam mora kreniti in v katero stran vodi edina rešilna pot. Dvakrat je skušal pes zaviti na vzhod, a Niva ni hotel nič vedeti o tem. S sploščenimi uhlji je tekel naravnost proti severu. Trikrat je Miki obstal, da bi videl nevarnost, ki jima je drevila za petami, a medved se ni ustavil niti za hip, kar naprej je dirjal proti severu, kjer so bili hribi, velike vode in odprte ravnine.

Že nista bila več sama: severni jelen je kakor vihra zletel mimo njiju.

»Dirjaj, dirjaj!« je klical Nivi temni nagon. »In vztrajaj, kajti — glej — jelen, ki drevi kakor veter, se bo upehan zgrudil in plamen ga bo požrl. Dirjaj, a drži se!«

In Niva je mirno in ravnodušno tekel naprej. Los, ki je prihajal z zahoda, jima je presekal pot, hropé, kakor bi imel grlo prerezano; poln hudih opeklin je slepo bežal proti ognjenemu zastoru na vzhodu.

Za njima in vštric njiju, povsod so se gnali plameni v svojem divjem najezdu, in smrtni davek, ki so ga pobirali, je bil v neizmernosti grozoten. V duplinah dreves, pod visokim, gostim vejevjem in celo v nedrih zemlje so si najmanjša bitja divjine iskala skrivališč, a so nahajala smrt. Zajci so se izpreminjali v ognjene žoge, ki so skakale dalje, dokler niso zoglenele obležale na žarečih tleh; kune so se pekle na svojih drevesih; vidre in sobolji so se počasi kuhali v globinah svojih brlogov, sove so se dvigale z drevesnih vrhov in nekaj trenutkov še plahutale v žarečem zraku, preden so se zrušile v žerjavico. Nobena živa stvar se ni oglasila; samo umirajoči ježevci so vekali kakor otroci.

Med jelkami in cedrovci, ki so jim goste, smolnate veje vzbuhavale kakor smodnik, se je strahotno rjové širil požar. V tem plamenečem svetu si je bilo moči zamisliti samo en klic, samo eno prošnjo do neba: »Vode! Vode! Vode!« Kjer je bila voda, je bilo tudi upanje in življenje. Vse krvne mržnje, vsa divja sovraštva so bila pozabljena v teh urah velike nevarnosti. Jezera so postajala pribežališča.

K enemu teh zatočišč je privedel Nivo njegov nezmotljivi nagon in njegov tanki voh. Miki je bil povsem izgubljen: čuti so mu bili omagali in otopeli, njegove nosnice so zaznavale samo še smrad vesoljnega požara: tako je slepo bežal za tovarišem. Jezero, ki sta prišla do njega, ni bilo veliko in po zahodnem bregu so ga že obrobljali plameni; v njegovih vodah je mrgolela truma živali. Bilo je majhno, okroglo jezerce, največ dve sto metrov široko. Nekoliko od brega je bilo zbranih do dvajset severnih jelenov in losov, izmed katerih jih je nekaj plavalo, večina pa jih je stala na mestu in molila samo glavo iz vode. Ob bregu, kjer sta se bila ustavila Niva in Miki, je stopical velik ježevec, ki se je menda togotil na svet, ker ga je bil ogenj zmotil pri kosilu. Nazadnje se je spustil v vodo. Malo dalje v stran sta sedela vidra in lisjak, kakor bi se obotavljala zmočiti svoj dragoceni kožuh, dokler jima ni smrt tik za petami. Druga lisica je bila pribežala z nasprotnega brega, kjer je stal ogenj kakor stena, in je vsa premočena s težavo lezla na suho. Star medved, dvakrat večji od Nive, je sopihaje prilomastil iz grmovja, planil v vodo in zaplaval proti sredini. Druge manjše živali so se spuščale v jezero: sobolji, kune, vidre, zajci, veverice in nepregledna truma miši. Sredi tega drobiža, ki bi ga bil v drugačnih okoliščinah s slastjo požrl, je tudi Niva zložno zabredel v vodo. Miki je šel za njim, dokler mu ni voda dosegla pleč; tedaj je obstal. Ogenj je bil zdaj že blizu in je drevil naprej kakor dirkalni konj. Kmalu je ogrnil jezero ter ga izpremenil v črn kaos, poln dima in vročine, iz katerega so se dvigali čudni, presunljivi kriki: blejanje mladega losa, ki je bil obsojen na smrt, obupno lajanje lisice, smrtni krik mladega volka in nad vsem tem strašno vreščanje vodnih ptičev, ki so jim gnezda gorela pod negodnim zarodom.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.